

บทที่ 2

ที่มา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย

วิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ถูกกำหนดขึ้นมาหลายอย่างหลาย มาตรการ เพื่อใช้บังคับกับผู้กระทำผิดหรือผู้มีสภาพน่ากลัวว่าจะกระทำผิดแทนโทษหรือ เป็นมาตรการที่ใช้บังคับกับผู้กระทำผิดโดยผนวกกับโทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ถูก วิวัฒนาการขึ้นมาจากแนวคิดในการลงโทษต่อผู้กระทำผิดซึ่งมีลักษณะเป็นผู้กระทำผิดดึกดำบรรพ์ หรือกระทำผิดซ้ำของสำนักอาชญาวิทยาต่าง ๆ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีป้องกันสังคมด้วย การจำกัดอิสรภาพควบคุมผู้ที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมมิให้ผู้ที่เคยกระทำผิดกลับมากระทำ ผิดซ้ำอีกหรือรักษาตัวผู้ที่มีจิตบกพร่อง และทฤษฎีเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดด้วยการดัดนิสัย หรือฝึกหัดอาชีพ ซึ่งใช้วิธีการหรือมาตรการอย่างอื่นแทนการลงโทษจำคุกผู้กระทำผิด

2.1 ที่มา ความหมายและวัตถุประสงค์ของวิธีการเพื่อความปลอดภัย

2.1.1 ที่มาของวิธีการเพื่อความปลอดภัย

การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยเริ่มมีมานานแล้ว โดยใช้กับผู้กระทำความผิดซ้ำหรือผู้กระทำ ผิดดึกดำบรรพ์ ตั้งแต่ ค.ศ. 1532 พระเจ้าจักรวรรดิซาร์ลที่ 5 ทรงบัญญัติกฎหมายให้ผู้พิพากษาที่พิจารณา คดีมีอำนาจสั่งให้ขังบุคคลที่จะเป็นภัยต่อบุคคลอื่นไว้ในเรือนจำ จนกว่าจะหาประกันหรือผู้ค้ำประกัน ที่เหมาะสมได้¹ ต่อมาในราชอาณาจักรเบลเยียมก็มีกฎหมายป้องกันสังคม ค.ศ. 1931

ความสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาก็คือ สภาพที่เป็นอันตรายของผู้กระทำความผิดว่า เอาอะไรเป็น เกณฑ์วัดหรือพิจารณา เพราะคนที่ประกอบอาชญากรรมนั้นมิได้ประกอบ อาชญากรรมตลอดเวลา และลักษณะหรือร่องรอยที่แสดงว่าจะทำให้ประกอบอาชญากรรมสังเกต ได้ยาก ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายกักกันคนกระทำ ความผิดเกี่ยวกับเพศในสหรัฐอเมริกา (Sexual psychopath Laws) ซึ่งหลายรัฐได้บัญญัติขึ้นใช้หลังจากมี ความผิดเกี่ยวกับเพศที่ร้ายแรง

¹ สุปจน์ สุโรจน์ และลาวัลย์ หอนพรัตน์. (ม.ป.ป). *แผนการสอนประจำหน่วย ชุติวิชากฎหมายอาญา 1 ภาค บัญญัติทั่วไป*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. หน้า 20.

เกิดขึ้น และสื่อมวลชนออกข่าวกันอย่างเกรียวกราว ในที่สุดกฎหมายเหล่านี้ก็ใช้บังคับไม่ได้ เพราะเหตุว่าข้อความในกฎหมายไม่ชัดเจน²

รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องบังคับใช้การลงโทษทางอาญาควบคู่ไปกับการบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเรียกว่า “กฎหมายอาญาคู่ขนาน” โดยการบังคับใช้นั้นไม่มุ่งเน้นเพียงแต่การใช้ “โทษ” ทั้งนี้ เพื่อการดำเนินคดีอาญาและการอำนวยความสะดวกธรรมชาติของอาญาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ประการของกฎหมายอาญา³ ได้แก่³

1) การป้องกันทั่วไป กล่าวคือ ลงโทษการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายเพื่อให้ผู้กระทำความผิดทราบว่าได้กระทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ และให้บุคคลอื่นเห็นว่าหากมีการกระทำเช่นนี้เกิดขึ้นแล้ว การกระทำนั้นก็จะไม่เป็นที่ยอมรับ บุคคลย่อมจำต้องได้รับโทษจากการกระทำที่ผิดต่อกฎหมาย

2) การป้องกันพิเศษ กล่าวคือ เป็นการป้องกันมิให้ผู้ที่เคยกระทำความผิดกลับมาก่ออันตรายต่อสังคมอีกในอนาคต โดยการเข้ามาตรึงการฟื้นฟูและป้องกันประเภทต่างๆ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้ได้รับโทษรู้สึกสำนึกว่าการกระทำของตนเป็นการกระทำผิดอันเป็นพฤติกรรมที่คนในสังคมส่วนใหญ่ไม่ประสงค์ให้เกิดเหตุการณ์ เช่นนั้น จะต้องเข้าสู่กระบวนการแก้ไขพฤติกรรมมนุษย์เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีนั้นให้หมดไป

ความเป็นมาของวิธีการเพื่อความปลอดภัยของประเทศไทย ก่อนประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญาของไทย ไม่มีบัญญัติแยกลักษณะลักษณะของวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้โดยเฉพาะ แต่ก็มีกฎหมายหลายฉบับที่ได้กำหนดถึงข้อบังคับที่มีลักษณะเช่นเดียวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย เช่น ในปี จุลศักราชที่ 1219 มีประกาศ คือ "ประกาศว่าด้วยการเสพสุราในวันสงกรานต์ จ.ศ. 1219"⁴ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ ในวันตรุษสงกรานต์ให้เจ้าของบ้านเอาใจใส่ระวังรักษาหน้าบ้านของตนถ้ามีคนเมาสุรามายเอะอะอืออึงที่หน้าบ้านก็ให้จับตัวส่งกรมพระนครบาลหน้าหีบเผยให้ทันเวลาที่ผู้นั้นเมาอยู่อย่าให้ทันสร้างเมา... ผู้ใดจะเสพสุรามาย ก็ให้อยู่แต่ภายในบ้านเรือนตนถึงจะมีทีไปก็ให้งด ต่อสร้างเมาแล้วจึงไป"

² C. Gibbon. (1982). *Society, Crime and Criminal Behavior*. (4th Edition). New Jersey: Prentice-Hall. P 69.

³ ชานี วรภัทร์. (2553). *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 31-32.

⁴ พระราชบัญญัติและประกาศต่างๆ ในรัชกาลที่ 4. (รัตนโกสินทร์ศก 110). *ประกาศว่าด้วยคนเสพสุราในวันสงกรานต์ จ.ศ. 1219*. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์. หน้า 130-133.

ประกาศฉบับดังกล่าวบัญญัติขึ้นมาเพื่อควบคุมคนเมาสุราที่สังคมถือว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถควบคุมสติของตนเองได้ โดยอาจจะไปก่อเหตุให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของบุคคลอื่น หรือเป็นบุคคลที่ถือว่าขาดสติยังคิดหากกระทำการอันใดไปก็ยิ่งถือว่าเป็นความผิดได้ตามกฎหมายและยังถือว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในภาวะที่เป็นอันตรายต่อสังคม โดยเฉพาะในสังคมไทยในปัจจุบัน บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมักจะอ้างอยู่เสมอว่าตนทำไปเพราะขาดสติเนื่องจากการเมาสุรา จึงเป็นต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมต่างๆ เช่น คดีกระทำชำเรา ทำร้าย ร่างกาย ทะเลาะวิวาทกันของกลุ่มวัยรุ่น เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุมาจากการขาดสติเพราะความเมา ต่อมาในปี จุลศักราชที่ 1221 มีประกาศให้ผู้นั้นเป็นเจ้าของคนบ้า⁵ มีสาระสำคัญ คือ

"ถ้า ญาติพี่น้อง บุตรหลาน บ่าวทาสของผู้ใดแลถูกวิคฤหัสถ์สามเณรศิษย์ของพระองค์ใด เสียจริตเป็นบ้าคลุ้มคลั่ง... ก็ให้ผู้นั้นเอาใจใส่รักษาพยาบาล กักขังระวังให้แน่นหนามั่นคงอย่าปล่อยให้ไปตามลำพัง ถ้าคนเสียจริตพัดหลงหลบหนีไป ก็เจ้าของบ้าน เจ้าของเรือน ญาติพี่น้อง มาอายัดบอกรูปพรรณสัณฐานต่อเวณกรมวังแล้วไปบอกต่อกรมพระนครบาล ให้ช่วยตามจับ..."

ประกาศฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะป้องกันสังคมจากบุคคลที่ถือว่าเป็นอันตรายต่อสังคม เนื่องจากการไร้สติหรือเสียสติ โดยกำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่สอดส่องดูแล ป้องกันมิให้คนบ้าออกมาก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่บุคคลอื่น ทั้งหากให้มีการพลัดหลงหลบหนีออกจากบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย บุคคลที่มีหน้าที่ดูแลก็ต้องทำการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ ให้ทราบเพื่อที่จะได้ช่วยกันติดตามหา หรือแจ้งเตือนผู้อื่นให้ระวัง เพื่อที่จะเป็นการป้องกันก่อนที่จะมีความผิดเกิดขึ้น

ในปี รัตนโกสินทร์ศก ที่ 127 ได้มีประกาศใช้ พระราชบัญญัติคัดค้านคนจรจัด และคนที่เคย ต้องโทษหลายครั้ง ร.ศ.127 โดยประกาศฉบับนี้ มีสาระสำคัญตามเนื้อความตามคำปรารภในการออกพระราชบัญญัติว่า

"เวลานี้มีคนบางคนบางจำพวกที่ปรากฏว่ามีได้ประกอบกรทำมาหาเลี้ยงชีพอย่างไร และไม่มีหลักแหล่งที่ชวนอนตามศาลาวัดบ้าง ตามโรงบ่อนบ้าง โดยมากมักเป็นคนประพฤติชั่วฉกชิงวิ่งราว ลักทรัพย์ของสาธารณชน ต้องรับราชอาณาจักรนละหลายครั้งก็มี คนจำพวกนี้สมควรที่จะมีการคัดค้านานให้กลับตนเป็นคนประพฤติดี ประกอบกรทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นประโยชน์แก่ตน ต่อไป... และเมื่อปรากฏแก่ศาลว่าเป็นคนจรจัดไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและมีได้ประกอบอาชีพหรือบุคคลซึ่งเคยได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไปในการกระทำผิดซึ่งมิใช่เป็นฐานลหุโทษ หรือ

⁵ พระราชบัญญัติและประกาศต่างๆ ในรัชกาลที่ 4. (รัตนโกสินทร์ศก 110). *ประกาศว่าให้ผู้นั้นเป็นเจ้าของคนบ้าให้ระวังคนบ้า จ.ศ. 1221*. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรกรพิมพ์. หน้า 223-224.

มิใช่ความผิดที่เกิดด้วยความประมาทให้ไปอยู่ที่หัวเมือง และกรณีเป็นคนเกิดในต่างประเทศ เสนาบดีกระทรวงนครบาลมีอำนาจเนรเทศคนชนิดนี้แทนการส่งออกไปอยู่ต่างเมืองได้ และข้าหลวงเทศาภิบาลหาที่ทำกินและเป็นหน้าที่นายอำเภอเจ้าของท้องที่จะต้องคอยระวังความประพฤติของ คนชนิดนี้ กฎหมายฉบับนี้ได้ถูกตราขึ้นเพื่อเป็นการป้องกันปฏิบัติต่อผู้ที่มีสภาพอันน่าจะเป็นอันตรายต่อสังคมมิให้กระทำผิดได้ โดยให้เจ้าหน้าที่ทำการควบคุมและให้ผู้ปกครองท้องที่ดูแลจัดที่ทำกินให้ และระวังความประพฤติและทำการปกครองสั่งสอน หากเป็นบุคคลต่างด้าวก็ให้อำนาจในการเนรเทศได้

ต่อมาใน พ.ศ. 2479 ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พุทธศักราช 2479 โดย มาตรา 5 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติให้ถือว่าการกักกันเป็นโทษอย่างหนึ่ง ซึ่งศาลจะลงโทษแก่ผู้ที่มีสันดานเป็นผู้ร้ายเพิ่มขึ้นอีก โศดหนึ่งต่างหากจากโทษทางอาญา โดยมาตรา 5 นี้บัญญัติว่า กักกัน คือ การเอาตัวไปควบคุมไว้ในเขตซึ่งรัฐมนตรีกำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อป้องกันการกระทำผิดอันเกิดจากลักษณะของผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย โดย การกักกันเอาไว้ทำการฝึกอบรมให้เป็นพลเมืองดีมีสัมมาอาชีพ...สมควรปรับปรุงการกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย เพื่อป้องกันการกระทำผิดและอบรมฝึกฝนให้เป็นพลเมืองดีมีสัมมาอาชีพให้เหมาะสมยิ่งขึ้น...” แม้พระราชบัญญัติฉบับนี้จะได้กำหนดว่าการกักกันเป็นโทษอย่างหนึ่ง แต่วัตถุประสงค์ของกฎหมายแล้วจะเห็นว่าไม่มีความประสงค์ในการลงโทษเพื่อทดแทนความผิดที่กระทำแต่ประการใด แต่กลับมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดขึ้นอีกได้ในอนาคต โดยคำนึงถึงลักษณะของบุคคลที่อาจเป็นอันตราย มีสันดานเป็นผู้ร้าย โดยให้ทำการควบคุมตัวไว้ในสถานที่ที่กำหนด อีกทั้งกฎหมายฉบับนี้ยังมีวัตถุประสงค์ที่ให้ผู้บุคคลที่มีลักษณะอันน่าเป็น

2.1.2 ความหมายของวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย⁶ กล่าวว่า วิธีการเพื่อความปลอดภัยมีลักษณะเป็นการจำกัดตัดทอนสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ฉะนั้น จึงต้องมีกฎหมายให้อำนาจศาลจึงจะใช้ได้

วิธีการเพื่อความปลอดภัย ในความหมายโดยทั่วไป คือ วิธีการต่างๆ ที่บุคคล สถาบัน ต่างๆ หรือรัฐ นำมาใช้เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่เอกชน สถาบัน ทรัพย์สิน สังคม ในการกินอยู่ การประกอบอาชีพ การคมนาคม การบริหาร ฯลฯ แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ คือ วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามนัยความหมายทางกฎหมาย ในฐานะที่เป็นมาตรการซึ่ง

⁶ หยุด แสงอุทัย. (2551). *กฎหมายอาญา ภาค 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 37.

ใช้บังคับกับผู้กระทำผิดหรือผู้มีสภาพน่ากลัวว่าจะกระทำความผิดแทนโทษหรือเป็นมาตรการที่ใช้บังคับต่อผู้กระทำผิดโดยผนวกกับโทษ มูลเหตุที่ต้องมีวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามนัยที่กล่าวนี้ เนื่องจากเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดโดยพ่วงเคียงเฉพาะบุคคล เพราะยังมีบุคคลเฉพาะรายที่โทษไม่อาจกีดกันการกระทำของเขาได้อยู่ หรือโทษไม่อาจกระทำแก่บุคคลเหล่านั้นได้⁷ เช่น คนกระทำความผิดติดนิสัย คนจรจัดไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและมีได้ประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ผู้กระทำผิดเพราะเสพสุราเป็นอาชญาหรือเพราะเสพยาเสพติดให้โทษ ผู้กระทำผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ เด็กที่ไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย คนวิกลจริต นอกจากนี้ การลงโทษจะทำได้ต่อเมื่อได้มีการกระทำความผิดขึ้นแล้ว ก่อนที่ผู้ใดจะได้กระทำความผิดขึ้นแม้จะมีพฤติการณ์น่ากลัวอันตรายแสดงว่าผู้ผู้นั้นจะกระทำความผิดขึ้นก็ดียังไม่มีทางจะลงโทษผู้นั้นได้ จึงต้องมีวิธีการเพื่อความปลอดภัยขึ้นเพื่อป้องกันและปฏิบัติต่อผู้ที่มีสภาพเป็นอันตรายต่อสังคมมิให้กระทำความผิดขึ้นในอนาคต (วิธีการเพื่อความปลอดภัยซึ่งใช้บังคับต่อผู้น่าจะก่อเหตุร้ายแรงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 46 ต่อบุคคลผู้เป็นภัยต่อสังคมตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 22 สั่ง ณ วันที่ 13 ตุลาคม 2519 การริบทรัพย์สินไม่ว่าเป็นของผู้กระทำผิดและมีผู้ถูกลงโทษ ตามคำพิพากษาหรือไม่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32) ดังนั้น ความหมายของวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามนัยความหมายทางกฎหมาย คือ มาตรการที่รัฐใช้บังคับแก่บุคคลเป็นรายบุคคลเพื่อป้องกันผู้ที่มีสภาพน่ากลัวว่าจะกระทำความผิดหรือผู้ที่มองในแง่อาชญาว่าเป็นผู้ที่มีสภาพเป็นอันตรายต่อสังคม⁸ มิให้กระทำความผิดหรือกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก⁹

⁷ จิตติ ดิงศักดิ์. (2518). *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ตอนที่ 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). พระนคร: แสงทองการพิมพ์. หน้า 1019.

⁸ โกเมน ภัทรภิรมย์. (2519). *คำบรรยายวิชากฎหมายอาญาเปรียบเทียบและอาชญาวิทยา 2*. แผนกวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 15.

“สภาพที่เป็นอันตรายของบุคคลในทางอาชญาวิทยา หมายถึง การที่บุคคลจะสามารถกระทำความผิด (capacité criminelle) กับการที่บุคคลนั้นจะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ (possibilité d'adaptation) ซึ่งจะต้องพิจารณาร่วมกันไปในอันที่จะกำหนดมาตรการที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น (traitement) แนวความคิดเรื่องนี้มาจากนักกฎหมายสำนัก positiviste ซึ่งได้เสนอในการประชุมระหว่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายอาญา (l'Union internationale do droit penal) แนวความคิดนี้มีอยู่ว่าบุคคลซึ่งโดยประวัติทางกรรมพันธุ์ โดยลักษณะการดำรงชีวิตของผู้นั้นหรือโดยอาการทางสรีระวิทยาบางอย่างมีอาการที่เป็นอันตราย ซึ่งอาจทำให้บุคคลนั้นเป็นภัยต่อสังคม”

⁹ Talceuchi, Juhoi. (1964). *Introduction to The Japanese Draft Penal Code of 1961*. London: The Eastern Press Ltd. P 15.

2.1.3 วัตถุประสงค์ของวิธีการเพื่อความปลอดภัย

วิธีการเพื่อความปลอดภัยมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันสังคมมิให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นในอนาคต เป็นวิธีการป้องกันโดยเฉพาะ (special prevention)¹⁰ โดยมุ่งถึงลักษณะหรือสภาพของบุคคลหรือสิ่งของที่เรียกว่า “สภาพที่เป็นอันตราย” (Dangerous condition) ซึ่งอาจทำได้ด้วยการตัดมิให้โอกาสกระทำความผิดอีก (incapacitation) เช่น การควบคุมบุคคลวิกลจริตไว้ การกักกัน การปรับปรุงแก้ไข (reformation) เช่น การรักษาผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดสุราเรื้อรัง การให้การศึกษาฝึกอาชีพแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้เยาว์¹¹ วัตถุประสงค์ในการลงโทษแม้จะมุ่งถึงการป้องกันมิให้เกิดความผิดขึ้นในอนาคตด้วยเช่นเดียวกันกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยก็ตาม แต่ก็มุ่งทดแทนความผิดที่ได้กระทำความผิดมาแล้ว หรือเกี่ยวโยงไปถึงความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดและเพื่อป้องปรามข่มขู่ด้วย¹² ซึ่งวัตถุประสงค์ในส่วนนี้ไม่มีอยู่เลยในการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย¹³

วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นกำหนดขึ้นตามที่เป็นอันตรายที่บุคคลแสดงออกมา คือ การที่บุคคลนั้นน่าจะกระทำความผิดขึ้นในอนาคต ฉะนั้น จึงต้องหาวิธีการมิให้ความผิดที่น่ากลัวว่าจะเกิดขึ้นนั้น ไม่เกิดขึ้น อันเป็นการหลีกเลี่ยงความผิดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต¹⁴ เช่น ผู้กระทำความผิดติดนิสัยก็ให้มีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือกักกัน (sicherungsveiwahrung หรือ preventive detention) สำหรับประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 41 บัญญัติมีใจความว่า ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดติดนิสัยจะพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามปีและไม่เกินสิบปีก็ได้ และในขณะที่กักกันก็ให้มีการดัดนิสัย การศึกษา การฝึกหัดอาชีพ คนกระทำความผิดขณะจิตบกพร่อง โรคนจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ถ้าศาลเห็นว่าจะเป็นภัยต่อสาธารณชน ศาลอาจจะมีคำสั่งให้ส่งตัวไปกักและรักษาตัวที่โรงพยาบาลโรคจิต (hoil order pfidgeanstalt) หรือที่สถานพยาบาล ผู้กระทำความผิดเนื่องเกี่ยวกับการเสพสุราเป็นอาชญา หรือการเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ศาลอาจกำหนดในคำพิพากษาว่าบุคคลนั้นจะต้องไม่เสพสุรา ยาเสพติดให้โทษภายในระยะเวลาหนึ่ง และในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามที่ศาลกำหนด ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล (ประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 49) หรือ

¹⁰ สุด สุตรา. (2501). “การป้องกันอาชญากรรมตามกฎหมายอาญา”. *คู่มือทนายธรรมสาร*, 4(12). หน้า 868.

¹¹ โกเมน ภัทรภิรมย์. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 8. หน้า 10-11.

¹² Dreher Eduard. (1966). *Introduction to The German Draft Penal Code E 1962*. New York: Neilen Press Inc. P 305-306.

¹³ หยุต แสงอุทัย. (2512). *กฎหมายอาญา ภาค 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 242.

¹⁴ โกเมน ภัทรภิรมย์. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 18. หน้า 10.

สั่งให้ส่งตัวไปกักและรักษาที่โรงพยาบาลคนเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง (trinker heilanstalt order einer entziehungsanstalt) ให้นุคคลผู้มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นทำประกันทัณฑ์บน (ประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 46) ควบคุมบุคคลผู้เป็นภัยต่อสังคมเพื่อตัดโอกาสมิให้กระทำความผิด แล้วให้การศึกษาอบรม ฝึกอาชีพ และทำงาน (คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 22 สั่ง ณ วันที่ 13 ตุลาคม 2519) ถ้าบุคคลกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ ศาลอาจสั่งห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้น โดยมีกำหนดเวลา (ประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 50) กำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยบังคับต่อเด็กซึ่งกระทำความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษหรือเห็นว่ายังไม่สมควรพิพากษาลงโทษ (ประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 74, 75 และ 77)

ด้วยวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่กล่าวถึงนี้ บางชนิดก็มีลักษณะเป็นการจำกัดอิสรภาพหรือเสรีภาพ เช่น การกักกันผู้กระทำความผิดติดนิสัย การควบคุมผู้มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อสังคม การกักกันและรักษาตัวผู้กระทำความผิดซึ่งมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ผู้กระทำความผิดเนื่องจากเสพสุราเป็นอาชญา การห้ามเข้าเขตกำหนด การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพบางอย่าง ทั้งวิธีปฏิบัติต่อผู้ถูกบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยบางชนิดก็ใช้วิธีปฏิบัติด้วยการปรับปรุงแก้ไข (reformation) เช่น มีการดัดนิสัย การฝึกหัดอาชีพ จึงน่าสังเกตว่า ลักษณะของวิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้มีความคล้ายคลึงกับโทษ การรอกการลงอาญา การพักการลงโทษ การชะลอการฟ้อง การคุมประพฤติ เป็นต้น

2.1.4 การกักกัน¹⁵ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 40 ถึง 43)

1) การกักกัน คือ การควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสัยไว้ภายในเขตกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อดัดนิสัยและเพื่อฝึกหัดอาชีพ

2) ลักษณะถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย คือ

- ต้องเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือ

- เคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองครั้งใน

ความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 41 (1) ถึง (8) และ

¹⁵ วินัย บุญเลิศ. (2556). *วิชากฎหมายอาญา 1: ภาคทั่วไป*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. หน้า 186-187.

- ภายในเวลาสิบปี นับแต่วันที่ผู้หนึ่งได้พ้นจากการกักกันหรือพ้นโทษ ผู้หนึ่งได้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 41 (1) ถึง (8) นั้นอีก จนศาลในคดีหลังพิพากษาลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือน

3) ศาลมีอำนาจพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี และไม่เกิน 10 ปี ยกเว้นผู้กระทำได้กระทำความผิดดังกล่าวในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี กฎหมายมิให้ถือว่าเป็นความผิดที่จะตั้งกักกันได้

4) การคำนวณเวลากักกัน

- ให้นับวันที่ศาลพิพากษาเป็นวันเริ่มกักกัน หรือ
  - ให้นับวันถัดจากวันที่พ้นโทษจำคุกหรือกักขัง (กรณีที่ยังมีโทษจำคุกหรือกักขังอยู่)
- เสียก่อน
- ระยะเวลาที่กักกันและการปล่อยตัวผู้ถูกกักกันให้นำบทบัญญัติมาตรา 21 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวอย่างตามคำพิพากษาศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 957/2509 จำเลยเคยถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 6 เดือนมาแล้ว 2 ครั้ง ครั้งแรกฐานรับของโจร ครั้งที่สองฐานลักทรัพย์ เมื่อจำเลยพ้นโทษครั้งที่ 2 ไปแล้วภายในเวลา 10 ปี จำเลยกลับมาก่อทำผิดฐานลักทรัพย์ จนศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่า 6 เดือนอีก ความผิดของจำเลยเหล่านี้ ก็เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ซึ่งอยู่ในประเภทเดียวกันกับที่ระบุไว้ในมาตรา 41 (8) ทั้งสิ้น จึงเข้าเกณฑ์ที่ศาลจะให้กักกันได้

ในต่างประเทศก็มีกฎหมายเกี่ยวกับการกักกันอยู่หลายฉบับ อาทิ เช่น กฎหมายกักกันของประเทศอังกฤษตามพระราชบัญญัติงานยุติธรรมทางอาญา ค.ศ.1948 และกฎหมายกักกันของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามร่างกฎหมายเยอรมัน มาตรา 86 ซึ่งมีบทบัญญัติคล้ายกับประมวลกฎหมายอาญาของไทยในเรื่องเดียวกัน เพียงแต่ว่าของอังกฤษ แบ่งกลุ่มอายุของผู้ที่ถูกฟ้องกักกันออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 21 -29 ปี และกลุ่มอายุ 30 ปีขึ้นไป สำหรับกลุ่มแรกให้ใช้วิธีส่งไปรับการฝึกอบรม และสำหรับกลุ่มหลังให้ส่งไปกักกัน สำหรับวัตถุประสงค์ก็เพื่อความปลอดภัยของประชาชน ส่วนร่างกฎหมายเยอรมันดังกล่าวก็มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยของประชาชนเช่นเดียวกัน¹⁶

¹⁶ ชาญวิทย์ ขอดมณี. (2533). *วิธีการเพื่อความปลอดภัย : แนวความคิดและข้อสังเกตบางประการ*. กรุงเทพฯ: บริษัทศรีสมบัติการพิมพ์. หน้า 94-95.

การกักกัน หากถามว่าเรากักกันผู้กระทำความผิด เพราะเหตุผลอะไร คำตอบประการหนึ่ง ก็คงเป็นเพราะเหตุผลว่า บุคคลนั้นได้กระทำความผิดคดีนี้ และถ้าจะไม่ควบคุมตัวไว้ บุคคลนั้นจะเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น ถ้ามองในแง่นี้การควบคุมตัวเอาไว้เพื่อไม่ให้ประกอบอาชญากรรมอีกก็นับว่าเป็นมาตรการคุ้มครองสังคมจากอาชญากรรมตามแนวความคิดของนักอาชญาวิทยาสำนักป้องกันสังคม นั่นคือเพื่อป้องกันอาชญากรรม เพราะเหตุว่าเมื่อได้ศึกษาหาสาเหตุแล้วและแก้ไขปรับปรุงแล้ว ผู้กระทำความผิดก็ยังไม่อาจกลับตนเป็นคนดีได้ วิธีเดียวที่นักอาชญาวิทยาสำนักป้องกันสังคมเสนอไว้ก็คือ แยกบุคคลนั้นไว้ออกไปจากสังคม โดยทั่วไปจะควบคุมไว้ในสถานที่ที่ ๆ บุคคลนั้นไม่อาจประทุษร้ายสังคมได้

อย่างไรก็ดี การคุ้มครองสังคมจากอาชญากรรมโดยกักกันผู้กระทำความผิดไว้ มิใช่เป็นเหตุผลเดียวแต่ยังมีอีก 2 เหตุผล คือ เพื่อตัดนิสัย และเพื่อฝึกหัดอาชีพ เหตุผล 2 ประการ เหล่านี้ชี้ไปยังทฤษฎีที่แตกต่างกันไปอีก 2 ทฤษฎี คือเพื่อตัดนิสัยคุณล้ายกันว่าอาทฤษฎีขบขัยของสำนักคลาสสิกมาประยุกต์ใช้ อย่างน้อยที่สุด สภาพการกักกันในสถานกักกันก็ไม่ได้แตกต่างไปจากสภาพของเรือนจำมากนัก เพราะเป็นการจำกัดอิสระเช่นเดียวกันดังเช่น สถานกักกันของกรมราชทัณฑ์ที่จังหวัดนครปฐม เป็นต้น เมื่ออยู่ในสถานกักกันเช่นนี้ ผลของการกักกันอาจมีส่วนตัดนิสัยของผู้ถูกกักกันได้ แต่ในทางปฏิบัติก็ยังเป็นที่น่าสงสัยอยู่ เพราะแนวความคิดของการกักกันไม่ใช่โทษแต่ก็เป็นเหมือนโทษ

เหตุผลประการที่ 2 เพื่อฝึกหัดอาชีพก็เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีของนักอาชญาวิทยาสำนักโปซิทิฟ ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น ในการแก้ไขฟื้นฟูนั้นการฝึกหัดอาชีพก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะปลูกฝังความคิดและค่านิยมตลอดจนทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และขณะเดียวกันก็เพื่อเป็นการเตรียมตัวผู้กักกันไว้ให้พร้อมเมื่อครบกำหนดกักกันจะได้ออกไปประกอบอาชีพที่ฝึกไว้ แต่ปัญหาในทางปฏิบัติก็เกิดขึ้นเช่นเดียวกันว่าในเขตที่กำหนด คือสถานกักกันมีเจ้าหน้าที่มีอุปกรณ์และเครื่องมือฝึกอาชีพแก่ผู้ต้องการตามความประสงค์ของเขาหรือไม่ คำตอบคงจะเป็นไปในทางปฏิเสธ เพราะเหตุผลว่าสถานกักกันซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์เป็นสถานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยมากและในวงการราชทัณฑ์ของไทยแทบจะไม่มีใครพูดถึงการกักกันเลย

2.1.5 การห้ามเข้าเขตกำหนด¹⁷ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 44 ถึง 45)

1) ความหมาย “ห้ามเข้าเขตกำหนด” คือ

- การห้ามมิให้เข้าไปในท้องที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา เช่น ห้ามมิให้เข้าไปในพื้นที่ของอำเภอใดอำเภอหนึ่ง หรือจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง หรือ

- การห้ามมิให้เข้าไปในสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา เช่น ห้ามเข้าไปในบ่อนการพนัน หรือห้ามเข้าไปในสถานที่ค้าประเวณี เป็นต้น

2) เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด และศาลเห็นสมควร เพื่อความปลอดภัยของประชาชน ไม่ว่าจะมิให้คำขอหรือไม่ ศาลอาจสั่งในคำพิพากษาว่าเมื่อผู้นั้นพ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามมิให้ผู้นั้น เข้าเขตกำหนดเป็นเวลาไม่เกินห้าปี

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการใช้มาตรการทางเลือกแทนโทษจำคุกซึ่งเป็นมาตรการลงโทษในระดับกลาง แต่ไม่มีมาตรการให้ศาลมีคำสั่งห้ามเข้าเขตกำหนดได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกามีการใช้ศูนย์หลีกเลี่ยงโทษจำคุกหรือศูนย์กักขังผู้ถูกคุมประพฤติซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ต้องโทษในการเดินทางเพื่อเข้าไปในเขตที่กำหนดห้ามซึ่งมีลักษณะคล้ายกับมาตรการห้ามเขตกำหนดของไทย ส่วนในประเทศอังกฤษนั้น มีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจศาลมีอำนาจออกคำสั่งห้ามเข้าสถานที่ที่กำหนดหรือมีคำสั่งให้อาศัยอยู่ในสถานที่ที่กำหนด ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษากำหนดโทษจำคุกเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 28 สัปดาห์ แต่ไม่เกินกว่า 51 สัปดาห์ และในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาตั้งแต่ 2 คำพิพากษาขึ้นไปในคราวเดียว ศาลจะมีคำพิพากษาให้รื้อการลงโทษได้ก็ต่อเมื่อระยะเวลาลงโทษตามคำพิพากษารวมแล้วไม่เกินกว่า 65 สัปดาห์

สำหรับประเทศไทยมาตรการห้ามเข้าเขตกำหนดมีบทบัญญัติไว้ในส่วนที่ 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัย มาตรา 39 (2) , มาตรา 44 และมาตรา 45 กล่าวคือ ศาลมีอำนาจใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยห้ามเข้าเขตกำหนดได้ ต่อเมื่อศาลได้พิพากษาให้ลงโทษผู้ใดแล้ว ศาลเห็นสมควรเพื่อความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งไม่ว่าจะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งในคำพิพากษาว่าเมื่อผู้นั้นพ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าไปในท้องที่หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาเป็นเวลาไม่เกินห้าปีได้ ปัจจุบันยังไม่มีมาตรการกฎหมายออกมารองรับว่าจะให้หน่วยงานใดมีหน้าที่รับผิดชอบบังคับเพื่อให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามพิพากษา ซึ่งจะได้ทำการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ต่อไป

¹⁷ วินัย บุญเลิศ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 15. หน้า 188.

2.2 แนวความคิดทางอาชญวิทยา

อาชญวิทยาเป็นทฤษฎีเพื่อการศึกษาปัญหาอาชญากรรม โดยพิจารณาถึงสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมลักษณะและประเภทของอาชญากรรม ลักษณะของอาชญากรและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด รวมถึงวิธีการป้องกันและการแก้ไขอาชญากรรม จากการศึกษาอาชญวิทยาพบว่าบุคคลที่กระทำความผิดมีปัจจัยจากหลายสาเหตุด้วยกัน จากข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้มีผลต่อการกำหนดโทษของผู้กระทำความผิด ซึ่งจะเห็นได้ว่าอาชญวิทยามีความสัมพันธ์ต่อการตรากฎหมายและการกำหนดโทษทางอาญา โดยแนวความคิดทางอาชญวิทยานี้ได้แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของการลงโทษต่อผู้กระทำความผิดในแต่ละยุคสมัย ได้ดังต่อไปนี้

2.2.1 สำนักอาชญวิทยาดั้งเดิม (Classical School)

สำนักอาชญวิทยาดั้งเดิมเป็นสำนักอาชญวิทยาที่เกิดขึ้นประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 มีแนวความคิดต่อต้านและต้องการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในสมัยก่อนศตวรรษที่ 18 รวมทั้งต้องการล้มเลิกวิธีการทรมานที่ทารุณโหดร้ายซึ่งเป็นการกระทำที่ไร้มนุษยธรรมความไม่เป็นธรรม เพื่อความไม่เสมอภาคทางสังคมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตลอดจนเสนอแนวทางเพื่อปรับปรุงกฎหมายให้มีหลักเกณฑ์ที่หลีกเลี่ยงการตีความกฎหมายตามอำเภอใจของตุลาการ ผู้ก่อตั้งสำนักอาชญวิทยาดั้งเดิม คือนักอาชญวิทยาชาวอิตาลีที่มีชื่อว่า ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria, ค.ศ. 1718-1794) ได้นำเสนอแนวความคิดหลายประการที่นำไปสู่การปฏิรูปพื้นฐานทางสาขาอาชญวิทยาและปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญ ดังนี้ คือ¹⁸

- 1) เสนอให้การพิจารณาบทลงโทษควรมีความเหมาะสมกับความผิดที่บุคคลนั้นกระทำ “Equal punishment for the same crime” เพราะถือว่ามนุษย์ทุกคนมีเจตจำนงอิสระคือ “Free Will”
- 2) เสนอให้การบัญญัติกฎหมายต้องถือหลักพื้นฐาน คือ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน
- 3) เสนอให้กำหนดคำนิยามของคำว่า อาชญากรรม โดยต้องพิจารณาจาก องค์ประกอบเกี่ยวกับภัยอันตรายต่อสังคมเป็นสำคัญ คือเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อสังคมโดยส่วนรวม
- 4) เสนอควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันอาชญากรรมมากกว่าการลงโทษ
- 5) เสนอให้ยกเลิกการประหารชีวิตและการลงโทษโดยใช้วิธีการทรมาน ทารุณกรรม ด้วยวิธีการต่างๆ

¹⁸ อัจฉริยา ชูตินันท์. (2557). *อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 67-68.

6) เสนอให้การพิจารณาคดีควรมีลักษณะรวดเร็วและเป็นธรรม

7) เสนอให้การลงโทษมีเป้าหมายเพื่อการข่มขู่ และยับยั้งบุคคลจากการประกอบอาชญากรรม

8) เสนอให้การกำหนดโทษจำคุกควรได้รับการสนับสนุนและต้องกระทำ โดยนำมาใช้อย่างแพร่หลายโดยต้องให้มีการแก้ไขและปรับปรุงสภาพเรือนจำให้ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัย

9) เสนอให้มีการกำหนดความหนักเบาของการลงโทษโดยต้องได้สัดส่วนกับความรุนแรงของอาชญากรรม โดยต้องกำหนดให้เหมาะสมกับลักษณะความผิดนั้น ไม่มากจนโหดร้ายทารุณ และต้องไม่น้อยเกินไปจนทำให้ผู้กระทำความผิดคิดว่าคุ้มค่าที่จะได้ผลประโยชน์จากการประกอบอาชญากรรม

10) เสนอให้การบัญญัติกฎหมายเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ส่วนฝ่ายตุลาการมีหน้าที่พิจารณาความผิดของอาชญากร ไม่ใช่หน้าที่ตีความกฎหมาย ดังนั้น กฎหมายจึงต้องบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร โดยต้องระบุให้ชัดเจนในส่วนฐานความผิดและบทลงโทษ เพื่อให้ประชาชนทราบเพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรม

เจเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham, ค.ศ. 1748-1832) เป็นนักอาชญาวิทยาอีกท่านหนึ่งซึ่งเป็นชาวอังกฤษที่ได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นผู้บุกเบิกและสานต่อแนวความคิดของเบ็คคาเรีย โดยมีแนวความคิดว่า¹⁹ การบัญญัติกฎหมายต้องกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับอาชญากรรม การลงโทษเป็นมาตรการที่จำเป็นต้องข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิด และเพื่อป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำ นอกจากนี้เบนธัมยังมีความคิดที่ต่อต้านการลงโทษด้วยวิธีที่รุนแรงโหดร้ายไร้ซึ่งมนุษยธรรม โดยการลงโทษต้องไม่เกินต่อลักษณะการกระทำความผิด แต่ต้องไม่น้อยกว่าการกระทำความผิด และยังมีความคิดเห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีสัญชาตญาณแห่งความเพ็ดเพลินพอใจต่อความเจ็บปวดซึ่งทำให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ฉะนั้น เพื่อควบคุมการกระทำ ความผิดอย่างได้ผลจึงควรออกกฎหมายโดยอาศัยความเพ็ดเพลินและความเจ็บปวดเป็นบรรทัดฐานในการกำหนดโทษ โดยก่อนที่จะมีการลงโทษอย่างรุนแรงนั้นจะต้องให้ประชาชนยอมรับและเห็นชอบด้วยกฎหมายกับการกำหนดโทษนั้นก่อนที่จะมีผลใช้บังคับต่อไป

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 68-69.

2.2.2 สำนักอาชญาวิทยาแก๊งค์ดั้งเดิม (Neo-Classical School)

กล่าวคือแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาแก๊งค์ดั้งเดิมเกิดขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 โดยสำนักอาชญาวิทยาแก๊งค์ดั้งเดิมแทบไม่มีความแตกต่างจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาแก๊งค์เดิมเท่าใดนัก เพียงแต่ได้เสนอให้มีการนำสาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรม และเหตุอันควรปรานีมาประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อนำมาลดหย่อนผ่อนโทษของอาชญากรรมเด็ก, คนชรา, คนวิกลจริต, คนปัญญาอ่อน เป็นต้น หรือการเสนอว่าควรมีการยอมรับคำให้การของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญการที่เกี่ยวข้องแก่คดีเพื่อประกอบการพิจารณาคดี เช่น แพทย์, จิตแพทย์, จิตเวช, นิติเวช เป็นต้น

นักอาชญาวิทยาแก๊งค์ดั้งเดิมได้นำข้อบกพร่องของสำนักอาชญาวิทยาแก๊งค์เดิมมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ได้มีการเสนอแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ 4 ประการ ดังนี้²⁰

1) นำเสนอให้ศาลนำพฤติการณ์แห่งคดีรวมทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสังคมและ ผู้กระทำความผิดมาใช้ประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี ผลที่ติดตามมาคือกระบวนการยุติธรรมโดยศาลได้เริ่มหันมาให้ความสนใจต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคมที่ผู้กระทำความผิดต้องพบอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน

2) เสนอให้กระบวนการยุติธรรมโดยให้ศาลได้ตระหนักถึงความจำเป็น ควรนำประวัติหรือภูมิหลังของผู้กระทำความผิดมาประกอบการพิจารณา และไม่จำกัดการพิจารณาเฉพาะพฤติกรรมการประกอบอาชญากรรมเท่านั้น

3) นำเสนอและกระตุ้นให้กระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะให้ศาลยอมรับฟังคำให้การของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะคดี เช่น สาขาแพทยศาสตร์ สาขานิติเวชวิทยาและสาขาจิตเวช เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีได้อย่างถ่องแท้ยิ่งขึ้น โดยถือว่าผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญเหล่านี้จัดเป็นพยานบุคคลประเภทหนึ่ง

4) นำเสนอและกระตุ้นให้กระบวนการยุติธรรมโดยให้ศาลได้หันมาให้ความสนใจกับกลุ่มบุคคลที่อาจมีความรับผิดชอบแตกต่างจากบุคคลทั่วไป กลุ่มบุคคลที่จัดเป็นกรณีพิเศษเหล่านี้ย่อมไม่สามารถกำหนดเจตจำนงอิสระได้โดยตัดเทียบกับบุคคลอื่น และกฎหมายควรให้ความสำคัญจากการกระทำความคิดได้แก่ เด็ก บุคคลวิกลจริต บุคคลปัญญาอ่อน และคนชรา ความรู้สึกผิดชอบและเจตนาของบุคคลในขณะที่ประกอบอาชญากรรม ดังนั้น แนวคิดหลักของ

²⁰ อัจฉริยา ชูดินันท์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 18. หน้า 70-71.

สำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิมก็คือ การนำสาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรม ตลอดจนเหตุอันควรแก่การปราณี การลดหย่อนผ่อนโทษมาประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีและ อาจกล่าวได้ว่า แนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิมมีความสำคัญและมีอิทธิพลที่ช่วย ผลักดันให้เกิดการแก้ไขกฎหมายอาญาวิธีพิจารณาคดีของศาลในสมัยปัจจุบัน

2.2.3 สำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School)

กล่าวคือ สำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมเกิดขึ้นประมาณราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งถือว่าเป็นยุคที่วิทยาศาสตร์มีความเฟื่องฟูมากที่สุด จึงทำให้นักวิชาการ สาขาต่างๆ หันมาสนใจนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลายในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้แก่ ปัญหาสังคม เศรษฐกิจและอาชญากรรม ด้วยเหตุนี้กลุ่มนักวิชาการรุ่นใหม่ ได้มีการร่วมกันจัดตั้งสำนักที่เรียกว่า “ปรัชญาวิทยาศาสตร์ทางอาชญาวิทยา” โดยใช้หลักว่า “เหตุ นำมาซึ่งผล” เป็นเครื่องกำหนดวิธีการศึกษาค้นคว้าทางด้านอาชญาวิทยาซึ่งต่อมา เรียกว่า สำนักปฏิ ฐานนิยม โดยแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมได้เปลี่ยนปรัชญาของการลงโทษใหม่ จาก “การแก้แค้นมาเป็นการแก้ไขบำบัดรักษาฟื้นฟูจิตใจให้ผู้กระทำ ความผิดกลับตัวเป็นคนดี” ซึ่ง อย่างไรก็ดีเราอาจสรุปสาระสำคัญจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมได้ดังนี้ คือ²¹

1) เสนอแนวความคิดที่เบนความสนใจการศึกษาอาชญากรรมไปสู่การศึกษาอาชญากร โดยสำนักนี้เชื่อว่าถ้าไม่มีอาชญากรย่อมไม่มีอาชญากรรม และการกำหนดโทษทางอาญาย่อมหมด ความจำเป็นได้ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์และสถิติมาประยุกต์เพื่อมาประกอบการศึกษา

2) เสนอแนวความคิดว่าผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเปรียบเสมือนผู้ป่วยที่ต้องการ บำบัดรักษาแก้ไขฟื้นฟูร่างกายและจิตใจไม่ใช่มุ่งที่การลงโทษ

3) เสนอแนวความคิดว่าการกำหนดโทษต้องให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดเป็น รายบุคคล

4) เสนอความคิดว่าการควบคุมผู้กระทำความผิดควรจำแนกแยกขังตามลักษณะของ ผู้กระทำความผิดเป็นรายๆ ไป เช่น อาชญากรโดยกำเนิด อาชญากรที่ติดนิสัย รวมทั้งอาชญากร วิกจริต ควรแยกขังไว้ต่างหาก

5) เสนอแนวความคิดว่ามนุษย์ทุกคนต่างอยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมซึ่งมุ่งเหตุของ ใจนำไปสู่การกระทำความผิดหรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนได้หรือเรียกว่า “เจตจำนงประสงค์” ฉะนั้น เมื่อมนุษย์กระทำความผิด สังคมและสิ่งแวดล้อมควรจะต้องรับผิดชอบต่อผู้กระทำความผิดนั้นด้วย

²¹ อัจฉริยา ชูดินันท์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 18. หน้า 71.

2.2.4 สำนักอาชญาวิทยาสังคมสมัยใหม่ (Sociology School of Criminology)

สำนักอาชญาวิทยาสังคมสมัยใหม่กล่าวคือ แนวความคิดโดยมุ่งแก้ไขที่ต้นเหตุแห่งอาชญากรรม โดยการป้องกันการเกิดอาชญากรรมโดยเป็นการศึกษาจากสาเหตุในการกระทำ ความผิดรวมทั้งการแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดี คือเน้นการใช้มาตรการอื่นแทนการใช้เรือนจำแก่ผู้กระทำความผิด เช่น การคุมประพฤติ, การพักการลงโทษ, การรอกการลงโทษ, การชะลอการฟ้อง, การทำงานสาธารณะแทนการจำคุก, ชุมชนบำบัด เป็นต้น โดยมาตรการนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในประเทศที่เจริญได้นำไปใช้ซึ่งปรากฏในสหราชอาณาจักร, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี, ประเทศญี่ปุ่น, ประเทศสิงคโปร์ และประเทศไทย เป็นต้น

นักอาชญาวิทยากลุ่มนี้ได้ถูกเรียกว่า “กระบวนกรยุคธรรมเชิงสมานฉันท์”²² โดยเห็นว่าการลงโทษทางอาญาไม่สามารถป้องกันและควบคุมอาชญากรรม แต่ควรให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขผู้กระทำความผิด และปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด เพราะจะทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับตัวเป็นคนดีของสังคมได้

กล่าวโดยสรุปคือ สำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมมีแนวความคิดที่ต่อต้านการลงโทษด้วยวิธีการที่รุนแรงโหดร้ายและไร้มนุษยธรรม แต่สำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมมีแนวคิดว่าการบัญญัติกฎหมายต้องกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับอาชญากรรม ต่อมาสำนักอาชญาวิทยาถึงดั้งเดิมแนวความคิดของสำนักนี้ไม่ได้แตกต่างจากสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมสักเท่าใด เพียงแต่มีการนำเหตุอันควรปรานี เช่น เด็ก คนชรา คนวิกลจริต คนปัญญาอ่อน เป็นต้น มาประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อนำมาเป็นเหตุลดหย่อนโทษ รวมถึงมีการเสนอว่าควรมีการยอมรับคำให้การของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการที่เกี่ยวข้องกับคดี เช่น แพทย์ จิตแพทย์ จิตเวช นิติเวช มาประกอบการพิจารณาคดี ต่อมาเกิดแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมมีการเปลี่ยนแนวความคิดของการลงโทษใหม่จากการแก้แค้นทดแทนมาเป็นการแก้ไขบำบัดรักษาฟื้นฟูจิตใจให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นคนดี ต่อมาเกิดแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาสังคมสมัยใหม่ขึ้นมีการมุ่งแก้ไขที่ต้นเหตุแห่งอาชญากรรม โดยใช้วิธีป้องกันการเกิดอาชญากรรม และศึกษาสาเหตุในการกระทำ ความผิด รวมทั้งการแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดี จึงเห็นได้ว่า โทษทางอาญาอาจป้องกันอาชญากรรมได้ แต่หากจะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดในลักษณะใกล้ชิด เมื่อมีการพ้นโทษแล้วสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันภายในครอบครัวเดียวกันได้อย่างไร จึงควรศึกษาสาเหตุของการกระทำความผิดของบุคคลดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การแก้ไขฟื้นฟู

²² อัจฉริยา ชูตินันท์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 18. หน้า 76.

ให้ผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดี โดยจะเป็นการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำที่สัมฤทธิ์ผล ในที่สุด ซึ่งเห็นได้ว่าแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นมีวิวัฒนาการ ในการกำหนดโทษและควบคุม ผู้กระทำความผิดที่ชัดเจนและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้ง นี้ คือเพื่อการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้ร่วมกับ มาตรการกักกัน และห้ามเข้าเขตกำหนด ในวิธีการเพื่อความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ (Recidivism)

คำว่ากระทำผิดซ้ำมาจากภาษาละตินว่า *recidere* เป็นศัพท์ทางอาชญวิทยา หมายถึง การกระผิดของผู้ต้องขังขึ้นอีกหลังจากผู้กระทำความผิดได้ถูกจับกุมและลงโทษแล้ว นอกจากนั้น ยังหมายถึง การละเมิดเงื่อนไขที่ผู้ได้รับการคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษกระทำขึ้น การกระทำผิดซ้ำนี้นับรวมถึงการกระทำผิดในครั้งที่สองขึ้นไป อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำผิดติด นิสัยและยากต่อการแก้ไขพฤติกรรมที่ติดเป็นนิสัยให้กลับคืนสู่สภาพปรกติได้ การกระทำผิดซ้ำยัง รวมถึงการกระทำผิดในคดีอื่นๆ ที่ไม่จำเป็นต้องเป็นคดีเดียวกันกับคดีเดิม เช่น ความผิดครั้งแรก เป็นคดีที่เกี่ยวกับบุคคล ต่อมาความผิดครั้งหลังเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์ เป็นต้น การกระทำเหล่านี้ เรียกว่าเป็นการกระทำผิดซ้ำ²³

ผู้กระทำความผิดติดนิสัย (Persistence Offender)²⁴ ผู้กระทำความผิดประเภทนี้ได้แก่บุคคลที่ไม่สามารถ จะปฏิบัติตนให้เข้ากับมาตรฐานของสังคมได้ไม่เกิดความเข็ดหลาบเมื่อต้องถูกลงโทษ และจำ ประกอบอาชญากรรมซ้ำอีกเมื่อมีโอกาสโดยไม่คำนึงถึงว่าผลที่เกิดจะเป็นอย่างไร เขาดำรงชีวิตอยู่ ด้วยการโจรกรรมไม่คิดเลิก เวลาต้องโทษก็แสร้งทำตัวดี พอพ้นโทษก็ทำผิดอีกเขาจะพอใจอยู่อย่าง นี้ ซึ่งถือว่าเขามีความชั่วร้ายติดตัวอยู่ในบุคลิกภาพ จึงเรียกว่าผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรืออาชญากรที่ กระทำผิดซ้ำไม่เข็ดหลาบ ผู้ที่กระทำความผิดติดนิสัยนั้น พิจารณาจากการที่ผู้นั้นกระทำผิดซ้ำซาก คือ กระทำผิดหลายๆ ครั้ง ถ้ากระทำผิดเพียงครั้งหรือสองครั้งยังไม่เรียกว่าเป็นการติดนิสัย เพราะถือว่า อาจจะพลาดพลั้ง แต่ถ้าสามครั้งขึ้นไปควรถือว่าเป็นการกระทำผิดซ้ำซาก สามารถประเภทนี้ได้ดังนี้

²³ จิตราภรณ์ จิตรธรรม. (2551). *การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในฐานะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ศึกษาเชิงทฤษฎีควบคุมตนเอง การควบคุมทางสังคมและการคบค้าสมาคมที่แตกต่าง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. หน้า 30.

²⁴ สุวรรณ ใจกล่อมแก้ว. (2546). *สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 24-26.

1) อาชญากรอาชีพ อาชญากรประเภทนี้เลี้ยงชีพด้วยการประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง มีความชำนาญ มีทักษะ อาชญากรประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องเริ่มต้นกระทำผิดตั้งแต่เด็ก เขาถือว่าทุกคนล้วนโง่งการประกอบอาชญากรรมเป็นเสมือนการหาเงินชนิดหนึ่งซึ่งนำมาของรายได้ที่ดี ยิ่งเชี่ยวชาญเท่าใดเขายิ่งภาคภูมิใจในความสามารถ เหตุจูงใจของอาชญากรประเภทนี้คือ การหาเงินและการชอพบกัญภัย หลายคนเคยผ่านการถูกจำคุกมาแล้ว การใช้ชีวิตของผู้ต้องขังเหล่านี้มุ่งให้เวลาผ่านไปวันๆ เพื่อรอการพ้นโทษ นอกจากนั้นแล้วยังมีการสร้างเครือข่าย คือ การทำความรู้จักกับผู้ต้องขังคนอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตของเขาและเป็นประโยชน์หลังพ้นโทษ ที่สำคัญคือการเป็นเสมือนครูในการถ่ายทอดเทคนิคในการประกอบอาชญากรรม อาชญากรรมที่เกิดขึ้นของนักอาชญากรมืออาชีพ เช่น การปลอมธนบัตร ปลอมหนังสือ ล้วงกระเป๋า ค้ำมนุษย์ เป็นต้น

2) ผู้ต้องขังที่มีจิตบกพร่อง ผู้ต้องขังที่มีจิตบกพร่องและเป็นผู้ที่กระทำผิดซ้ำจนถือว่าเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดติดนิสัยที่มีลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่ง คือ เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางจิตนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมซ้ำ ผู้ต้องขังประเภทนี้กระทำผิดซ้ำไม่ได้เกิดความชั่วร้ายในจิตใจที่กระทำผิดเพื่อหวังสิ่งตอบแทนในทางเศรษฐกิจเหมือนอาชญากรอาชีพ ความผิดปกติทางจิตอาจก่อให้เกิดการกระทำผิดเกี่ยวกับลักทรัพย์หรือมีพฤติกรรมชั่วร้ายที่ทำให้เกิดการกระทำผิดเกี่ยวกับฆ่าคนตายด้วยวิธีการที่ผิดปกติ เมื่อผู้กระทำผิดเข้ามาอยู่ในเรือนจำจะไม่แสดงอาการ ดังนั้น จึงยากต่อการแก้ไขฟื้นฟูเมื่อพ้นโทษออกจากเรือนจำไปแล้ว

3) ผู้ต้องขังที่ทำผิดซ้ำในคดีเล็กน้อย สามารถจำแนกได้ออกเป็น 2 พวก ได้แก่

ก) ผู้ต้องขังที่ทำผิดในคดีเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะกระทำผิดในคดีลักทรัพย์ซึ่งมีการลงโทษในระยะเวลาที่สั้น ทำให้ผู้ต้องขังเหล่านี้มีโอกาสหมุนเวียนเข้ามาในเรือนจำเป็นประจำ ผู้ต้องขังเหล่านี้จะมาจากครอบครัวที่มีปัญหาแตกแยก และมีพฤติกรรมที่เลียงเบนมาตั้งแต่เด็กและมีพฤติกรรมชอนเร้น โดยพัฒนามาจากเด็กเกร หนีโรงเรียนหรือไม่ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ ชอบความสบายในการหาเงินโดยการทุจริตหรือลักเล็กขโมยน้อย

ข) ผู้ต้องขังที่กระทำผิดติดนิสัยที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด โดยเฉพาะกรณีที่เป็นผู้ติดยาเสพติด จะมีพื้นฐานทางครอบครัวที่มีปัญหาเช่นเดียวกับผู้ต้องขังที่ทำผิดในคดีเล็กน้อย จากการมีปัญหาคอร์รัวนำไปสู่การคบเพื่อนเลวและการติดยาเสพติด ต่อมาการติดยาเสพติดของผู้ต้องขังเหล่านี้จะไม่สามารถหลุดดวงจรไปได้ ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจัยทางสังคมหลายประการ เช่น

การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน การไม่มีงานทำ การไม่ได้รับการยอมรับของคนรอบข้าง และคนทั่วไป ประกอบกับจิตใจไม่เข้มแข็งจึงหวนกลับไปกระทำผิดอีก

จากการศึกษาพบว่าแนวคิดในการกระทำความผิดซ้ำมีสาเหตุหลายประการ สาเหตุที่สำคัญที่สุดมาจากครอบครัวที่เป็นสาเหตุหลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ละเมิดต่อกฎเกณฑ์ของสังคม นอกจากนั้น การคบเพื่อน สภาพแวดล้อม สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว สังคมภายนอก ตลอดจนการเรียนรู้หรือการถ่ายทอดเทคนิคในการประกอบอาชญากรรมของผู้ต้องขังด้วยกัน ล้วนมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลให้หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกได้ ดังนั้นการศึกษาวิจัยในเรื่องการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้ร่วมกับมาตรการกักกัน และห้ามเข้าเขตกำหนด ในวิธีการเพื่อความปลอดภัยในครั้งนี้ มีความเกี่ยวข้องกับแนวความคิดนี้เพื่อพัฒนาการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้กับผู้ถูกกักกันและห้ามเข้าเขตกำหนด เพื่อให้การควบคุมมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถติดตามควบคุมผู้ถูกกักกันและห้ามเข้าเขตกำหนดได้ตลอดและเวลา ป้องกันการเกิดโอกาสการที่จะกระทำความผิดอีกและจะช่วยลดปัญหาการกระทำความผิดซ้ำได้

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำความผิด

1) การควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้เรือนจำ

การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้เรือนจำเป็นวิธีการลงโทษที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมาตั้งแต่ในอดีต เพื่อทดแทนการลงโทษด้วยวิธีการทรมาน เข็มยนต์ หรือเนรเทศออกจากชนเผ่า การใช้เรือนจำในยุคแรก เน้นการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนและข่มขู่ยับยั้ง มุ่งประสงค์เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของสังคม เป็นสำคัญ ผู้กระทำความผิดควรถูกกำจัดออกจากสังคมเพื่อไม่ให้มีโอกากระทำความผิดได้อีก แต่ต่อมาใน ระยะเวลาหลังได้เปลี่ยนวัตถุประสงค์จากเดิมไปเป็น เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด อบรมให้ผู้กระทำความผิด สามารถกลับเข้าสู่สังคมและใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้ กิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้กระทำความผิดในเรือนจำจึงเป็น ลักษณะของการฝึกอาชีพ การให้การศึกษา เพื่อฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจให้แก่ผู้กระทำความผิด เมื่อพ้นโทษออกจากเรือนจำ อย่างไรก็ตาม แม้วัตถุประสงค์ในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดด้วยวิธีการจำคุกในเรือนจำนี้จะ เปลี่ยนแปลงไป โดยมุ่งเน้นที่จะฟื้นฟูสภาพของผู้กระทำความผิดทั้งทางร่างกายและทางจิตใจก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วด้วยสภาพความเป็นอยู่ของผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำอย่างแออัด ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจและร่างกายของผู้กระทำความผิด ทำให้เกิดความเครียด ก้าวร้าวและใช้ความรุนแรง มากยิ่งขึ้น อีกทั้งถูกกดขี่ข่ม

เหตุทั้งจากผู้กระทำความผิดที่แข็งแกร่งกว่าและอาจเกิดจากผู้คุมซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากนั้นแล้วในกรณีของผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดเป็นครั้งแรกในคดีที่ไม่ร้ายแรง หรือกระทำไป ด้วยพลาดพลัง เมื่อได้เข้าไปอยู่ในเรือนจำเพื่อรับโทษจำคุกเพียงระยะสั้นๆ ก็อาจได้รับการส่งสอน วิธีการประกอบอาชญากรรมอื่นๆ จากผู้ต้องโทษในเรือนจำด้วยกัน ทำให้ผู้กระทำความผิดนั้น กลายเป็นอาชญากรอย่างแท้จริงได้ การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดครั้งแรกหรือกระทำความผิดไม่ ร้ายแรงโดยใช้เรือนจำ จึงเท่ากับเป็นการสร้างอาชญากรขึ้นมาใหม่ และการใช้เรือนจำควบคุมตัว ผู้กระทำ ความผิดทุกประเภทยิ่งก่อให้เกิดปัญหาความแออัดในเรือนจำ มีการปะปนของผู้ต้องขัง ประเภทต่างๆ ทั้งผู้ต้องขังที่มีลักษณะร้ายกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดโดยพลั้งพลาด การปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขังเหล่านี้ นอกจากจะเกิดความยากลำบากและดูแลไม่ทั่วถึงแล้ว ยังทำให้เกิดการปฏิบัติต่อ คนที่มีลักษณะร้ายด้วยโทษเบาเกินไป และปฏิบัติต่อคนพลั้งพลาดหนักเกินไป²⁵ ดังนั้น จึงได้มีการ นำเอาแนวความคิดในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำมาใช้ เพื่อให้การแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ไม่สมควรต้องเข้าไปรับโทษในเรือนจำทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น

2) การควบคุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวผู้กระทำความผิดที่ถูกลงโทษโดยการจำคุกในเรือนจำ ทำให้ แนวความคิดในการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมุ่งเน้นไป ที่การฟื้นฟู สภาพร่างกายและจิตใจของผู้กระทำความผิดให้มีความพร้อมที่จะกลับคืนสู่สังคมได้ อย่างสมบูรณ์เต็มที่ ภายหลังจากที่พ้นโทษแล้ว แทนที่จะมุ่งเน้นไปที่การแก้แค้นทดแทนความผิดที่ ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงไป การใช้เรือนจำควรนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นอันตราย ร้ายแรงต่อสังคมโดยรวมและไม่สามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เท่านั้น โดยได้มีการนำ มาตรการในการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำมาใช้แทนการใช้เรือนจำสำหรับ ผู้กระทำความผิดบางประเภทด้วย การควบคุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำเป็นมาตรการใน การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจมีได้ทั้งก่อนและหลังที่ผู้กระทำความผิดจะถูกจำคุกใน เรือนจำมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดลดผลกระทบในทางลบอัน เนื่องมาจากการใช้เรือนจำ ลดความแออัดขัดเคืองในเรือนจำและประหยัดค่าใช้จ่ายของรัฐ²⁶

²⁵ นัทธี จิตสว่าง. (2541). “แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ”. *วารสารราชทัณฑ์*, หน้า 25.

²⁶ วิจิตรมา ประเสริฐ. (2553). *การจำคุกในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 14-20.

“การควบคุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ” มีความหมายใกล้เคียงกับ “การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชน” ซึ่งเป็นการใช้มาตรการในการควบคุมและแก้ไขผู้กระทำความผิดแบบต่าง ๆ ที่ได้กระทำโดยคนในชุมชน โดยอาศัยทรัพยากรในชุมชนแบบต่างๆ เข้ามาช่วยในการแก้ไขผู้กระทำความผิด²⁷ มาตรการที่นำมาใช้ในการควบคุมผู้กระทำความผิดแทนการใช้เรือนจำ เช่น การไม่ฟ้องคดีโดยมีเงื่อนไขการทำงานบริการสังคม การกักขังภายในบ้าน การชะลอการฟ้อง และการควบคุมผู้กระทำความผิดด้วยกำไลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งการศึกษาวิจัยการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้ร่วมกับมาตรการกักกันและห้ามเข้าเขตกำหนด ในวิธีการเพื่อความปลอดภัยในครั้งนี้ เป็นมาตรการหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกับมาตรการต่างๆดังกล่าวข้างต้น เพื่อนำมาช่วยในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำความผิด

2.5 ทฤษฎีว่าด้วยวิธีการเพื่อความปลอดภัย

วิธีการเพื่อความปลอดภัยตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการลงโทษตามทฤษฎีป้องกันสังคม ทฤษฎีข่มขู่ยับยั้ง และทฤษฎีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งถือได้ว่าเป็นการลงโทษเพื่อแก้ไขตัวบุคคลผู้กระทำผิดเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันก็เป็นการตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกับมากระทำผิดซ้ำอีก ถึงแม้จะเป็นเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับเข้ามาใช้ชีวิตอย่างปกติในสังคมได้

ในทางอาชญาวิทยาถือว่าซีชาร์เบคคาเรีย และเจอร์มี เบนธัมเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ความหมายดั้งเดิมของการป้องกันสังคม เนื่องจากผู้ต่อต้านการใช้อำนาจตามอำเภอใจของศาลและจำกัดกรอบการลงโทษไม่ให้รุนแรงเกินสัดส่วนที่ควรจะเป็น ต่อจากนั้นทฤษฎีปฏิฐานนิยมของสำนักอาชญาวิทยาอิตาเลียนได้เรียกร้องให้รักษาพื้นฐานทางศีลธรรมของกฎหมายอาญาไว้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการป้องกันสังคม โดยนักปฏิฐานนิยมได้ให้ปรัชญาใหม่ของการลงโทษที่รุนแรงแต่เพียงอย่างเดียวมีการเสนอให้เน้นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างกฎหมายอาญาและศีลธรรม พร้อมกับเน้นย้ำว่าแนวคิดของการป้องกันสังคมคือการส่งเสริมการใช้มาตรการป้องกันเหยี่ยวาและฟื้นฟูแก้ไขอย่างสัมพันธ์เพื่อลดการหวนคืนผู้กระทำความผิดไปสู่พฤติกรรม เราจะเห็นได้ว่า แนวคิดของการป้องกันสังคมจึงเกี่ยวกับการสร้างระบบของมาตรการทางอาญาเพื่อการฟื้นฟูแก้ไขเพื่อคุ้มครองสังคมจากผู้กระทำความผิดที่เป็นอันตรายต่อสังคม จึงจะเห็นได้ว่าแนวคิดดังกล่าวเป็นการปฏิเสธมาตรการลงโทษที่ใช้วิธีการที่รุนแรงโดยมีการนำหลักมนุษยธรรมเข้ามาในระบบของการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา เพื่อคุ้มครองบุคคลในสังคม มีการสร้างความ

²⁷ นัทธี จิตสว่าง. อ้างอ้าวเชิงอรรถที่ 25. หน้า 115.

จำเป็นที่ปฏิบัติต่ออาชญากรรมอย่างซื่อสัตย์จริงทางสังคมและการกระทำของบุคคล ในความหมาย เช่นนี้ถือว่าการป้องกันสังคมจึงเป็นรูปแบบใหม่ของความพยายามในการแก้ไข ปัญหาของ อาชญากรรม และเป็นแนวนโยบายใหม่ในการกำหนดนโยบายทางอาญาในการควบคุม อาชญากรรม โดยมาร์ค อังเซล (Marc Ancel ค.ศ. 1902-1990) เน้นได้อธิบายว่าแนวคิดของการ ป้องกันสังคมนั้นเป็นนโยบายทางสังคมเชิงรุกในการป้องกันคุ้มครองบุคคลในสังคม และ ขณะเดียวกันก็เป็นการคุ้มครองผู้กระทำความผิดด้วยเช่นกัน จึงจะเห็นได้ว่าการป้องกันสังคมเป็น การกำหนดไว้ว่าผู้กระทำความผิดควรได้รับการปฏิบัติภายใต้กรอบและวิธีการทางกฎหมาย

2.5.1 ทฤษฎีป้องกันสังคม (Characteristics)

มาร์ค อังเซล ได้แบ่งลักษณะของการป้องกันสังคมไว้ดังนี้ คือ²⁸

1) การป้องกันสังคมมีจุดมุ่งหมายที่ไม่ใช่การลงโทษความผิด แต่เป็นการมุ่งคุ้มครอง สังคมจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยหาทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยวิธีการให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2) การสร้างนโยบายทางอาญาแบบใหม่แทนการลงโทษแบบแก้แค้นทดแทน เนื่องจากการลงโทษดังกล่าวไม่สามารถหยุดยั้งการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดได้ด้วยเหตุนี้ทฤษฎี ป้องกันสังคมจึงต่อต้านกฎหมายอาญาที่ใช้วิธีการปราบปรามอย่างรุนแรง หรือไม่สนับสนุนวิธีการ ที่ไม่ใช่กฎหมายอาญาไม่ว่าจะเป็นการแยกผู้กระทำความผิดออกจากกลุ่ม ฉะนั้น นโยบายทาง อาญาควรให้ความสำคัญแก่วิธีการดำเนินการกับตัวบุคคลมากกว่าส่วนรวม โดยมุ่งที่การป้องกัน อาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด

3) กระบวนการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นการให้ความสำคัญโดยมีการนำวิทยาศาสตร์ ผนวกกับความร่วมมือของบุคลากรแขนงต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำความผิด

4) กระบวนการกลับคืนสู่สังคมของผู้กระทำความผิดจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการส่งเสริม มนุษยธรรมในกระบวนการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดด้วย โดยต้องมีการสร้างความรู้สำนึกผิดชอบให้ เกิดขึ้นในตัวผู้กระทำ ความผิดด้วยการเกิดขึ้นในตัวผู้กระทำความผิดเองและทำให้เขาเห็นคุณค่าใน ตัวของเขาเอง ดังนั้น ปัจจัยสำคัญ ก็คือผู้กระทำความผิดจึงต้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา อาชญากรรมด้วย

²⁸ อุทัย อาทิวา. (2558). *ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดวิเศษรัตน์ตั้ง. หน้า 165 .

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับทฤษฎีป้องกันสังคม

(1) แนวคิดเรื่องเจตจำนงเสรีของผู้กระทำความผิด

ทฤษฎีป้องกันสังคมยอมรับในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอย่างกว้างขวาง และยังอธิบายว่าสาเหตุของอาชญากรรมเป็นการแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานการณ์ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงทางสังคมเข้ามาประกอบด้วย ดังนั้น ตามทฤษฎีนี้จึงให้ความสำคัญแก่การแบ่งแยกผู้กระทำความผิดออกเป็นจำพวกด้วย (Classification of offender)

(2) ทฤษฎีป้องกันสังคมลดเนื้อหาความเป็นกฎหมายลง (De-Legalization)

แต่เดิมอาญามุ่งแต่ใช้วิธีการด้านกฎหมายอย่างเดียวเข้ามาปรับใช้กับผู้กระทำความผิดโดยมิได้พิจารณาถึงข้อเท็จจริงอื่นๆ ประกอบจนกระทั่งถึงยุคอาชญาวิทยามีการศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความผิดในแง่มุมต่างๆ เพื่อประกอบการใช้กฎหมายให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ลดเนื้อหาความเป็นกฎหมายส่วนๆ ลงไป เท่ากับว่าตามทฤษฎีนี้การนำเอากฎหมายมาใช้ไม่คำนึงถึงแต่เนื้อหาตามกฎหมายอย่างเดียวเท่านั้น จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย

(3) ทฤษฎีป้องกันสังคมลดเนื้อหาความเป็นอาญาลง (De-Criminalization)

ทฤษฎีป้องกันสังคมมองกฎหมายอาญาในแง่การป้องกันสังคม กฎหมายอาญามิได้มีไว้เพื่อแก้แค้นทดแทนดังยุคก่อนๆ จุดประสงค์ในการเอากฎหมายอาญามาใช้ก็เพื่อป้องกันสังคม ความเข้าใจต่อกฎหมายอาญาเปลี่ยนแปลงไป เช่น พิจารณาได้จากกรกระทำผิดของเด็ก (delinquency) ที่ไม่ถือว่าเป็นเรื่องความผิดอาญาต่อไปแล้ว

(4) ทฤษฎีป้องกันสังคมถึงตัวผู้กระทำความผิด

เนื่องจากทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ผู้กระทำความผิดมาก ฉะนั้น วิธีการในการพิจารณาตัวผู้กระทำความผิดจะต้องมีการพิจารณาในแง่มุมต่างๆ กันออกไปเพื่อให้ได้ผลสมบูรณ์ กล่าวคือจะต้องรู้ถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด เช่น การพิจารณาบุคลิกภาพของผู้กระทำความผิดจะต้องกระทำอย่างมีลักษณะเป็นศาสตร์ (Scientific)

(5) ทฤษฎีป้องกันสังคมใช้มาตรการก่อนการกระทำความผิด (Ante-délictum)

การใช้มาตรการก่อนการกระทำความผิดเป็นความมุ่งหมายที่จะควบคุมไม่ให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น อันเป็นการป้องกันสังคมเท่านั้น การจะทำให้การใช้มาตรการก่อนการกระทำความผิดชอบด้วยกฎหมายจะต้องมีการกำหนดเอาไว้เป็นความผิดเฉพาะอย่างในกฎหมาย เช่น กฎหมายคนจรจัด (Vagrant Law) ของสหราชอาณาจักรอังกฤษ

การลงโทษเพื่อป้องกันนี้ ได้มีพื้นฐานอยู่บนลัทธิอรรถประโยชน์และลัทธิเจตจำนงเสรี (Free Will) โดยทฤษฎีอรรถประโยชน์เห็นว่า การที่จะตัดสินว่าการกระทำอย่างหนึ่งเป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ ต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลดีแก่สังคมตามหลัก

อรรถประโยชน์หรือไม่ กล่าวคือ การกระทำนั้นก่อนให้เกิดความสุขมากที่สุดต่อคนจำนวนมากที่สุดหรือไม่ ถ้าใช่การกระทำนี้ก็ชอบธรรม ซึ่งวิธีการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันสามารถแยกพิจารณาได้ 3 ประการ คือ

1) ปริมาณโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกัน

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันในสมัยเดิมตามความคิดของเบนธัม เป็นทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันซึ่งเน้นปริมาณโทษเป็นหลัก โดยเอาปริมาณโทษเป็นเครื่องมือในการข่มขู่ไม่ให้บุคคลกระทำความผิด ดังนั้น การลงโทษในสมัยเดิมจึงเป็นไปอย่างรุนแรง ต่อมาแนวความคิดนี้ได้ลดหย่อนลงไปโดยมีแนวความคิดใหม่ที่ว่าปริมาณโทษต้องมากพอที่จะทำให้บรรลุผลในการป้องกันการกระทำผิด กล่าวคือ ปริมาณโทษต้องมากกว่าผลที่ได้ของการกระทำผิด และปริมาณโทษต้องไม่มากเกินไปกว่าความจำเป็นในการบรรลุผลของการป้องกันการทำความผิด

2) ความแน่นอนและความรวดเร็วของการลงโทษ

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันจะต้องมีความแน่นอนและความรวดเร็ว คือต้องพยายามจับตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้และการพิจารณาพิพากษาจะต้องกระทำไปโดยรวดเร็ว เพื่อเป็นการข่มขู่ให้บุคคลทั่วไปเห็นว่าการกระทำผิดไปแล้วจะถูกลงโทษ

3) ใช้การลงโทษเป็นเครื่องมือให้คนอื่นกลัวโทษ

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันเห็นว่าเราควรแสวงหาประโยชน์จากการลงโทษ ดังนั้นเมื่อต้องลงโทษ จึงต้องกระทำโดยเปิดเผยและด้วยวิธีการที่รุนแรง²⁹

การลงโทษตามทฤษฎีป้องกันสังคมมีวัตถุประสงค์ที่จะมุ่งเน้นมาตรการก่อนการกระทำ ความผิดเป็นการป้องกันสังคมจากอาชญากรรม โดยคำนึงถึงผลที่จะตามมามากกว่าการลงโทษเพื่อแก้แค้น จึงเห็นว่าการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้ร่วมกับมาตรการกักกัน และห้ามเข้าเขตกำหนด สามารถเป็นวิธีการป้องกันสังคมที่ไม่ใช่การลงโทษความผิด แต่เป็นการป้องกันสังคมจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยมีความสอดคล้องกับลักษณะของทฤษฎีป้องกันสังคม

2.5.2 ทฤษฎีข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

ทฤษฎีข่มขู่ยับยั้งหรือทฤษฎีป้องปราม เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดว่า ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดนั้นสามารถเยียวยาได้ การลงโทษจึงเป็นไปเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่สังคมในอนาคต โดยลงโทษเพื่อข่มขู่ให้ผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปในสังคมเกิดความเกรงกลัว หรือสร้างนิสัยหรือสอนศีลธรรมแก่ประชาชน เช่น ผู้กระทำความผิดจากอารมณ์รุนแรงซึ่ง

²⁹ สหชน รัตน์ไพจิตร. (2527). *ความประสงค์ของการลงโทษอาญา : ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาและประมวลกฎหมายอาญา*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 47.

เกิดขึ้นชั่วคราว และแม้ผู้กระทำจะไม่กระทำผิดอีก แต่ก็จำต้องลงโทษเพื่อมิให้คนในสังคมเอาเยี่ยงอย่าง³⁰ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันนี้เป็นผลมาจากแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม ซึ่งเชื่อว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นจากคนไม่เกรงกลัวกฎหมายหรือการบังคับใช้กฎหมายอ่อนแอนมนุษย์มีเหตุผลและมีเจตจำนงเสรี Free Will ที่จะเลือกหรือไม่เลือกทำอะไรก็ได้³¹

การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งตามแนวความคิดของเบนธัม มีผลทำให้

- 1) ผู้กระทำความผิดไม่สามารถกระทำความผิดต่อไปได้
- 2) ข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลอื่น ไม่ให้กระทำความผิดเพราะเกรงว่าจะถูกลงโทษ และ

- 3) เปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงผู้กระทำความผิด³²

ทฤษฎีข่มขู่ยับยั้งยังสามารถแบ่งแยกออกได้เป็นอีก 3 ทฤษฎี คือ

- 1) ทฤษฎียับยั้งเป็นรายบุคคล (Individual Deterrence Theory) ในกรณีของการยับยั้งรายบุคคล ผู้กระทำความผิดจะได้รับความทุกข์ทรมานจากการลงโทษจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดขึ้นอีก นักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่าการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดเป็นครั้งแรกน่าจะเป็นการเพียงพอที่จะยับยั้งผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มิให้ประกอบอาชญากรรม เพราะประสบการณ์ในการถูกลงโทษจำคุกเป็นประสบการณ์ที่ไม่น่าพึงปรารถนา และผู้พิพากษาในสหราชอาณาจักรอังกฤษได้รับการสนับสนุนให้ลงโทษจำคุกกระยะสั้นแก่ผู้กระทำความผิดเป็นครั้งแรก³³ ลอร์ด แอล เจ เลน ได้เคยกล่าวไว้ด้วยว่า “ผู้พิพากษาที่ พิจารณาคดีควรจะชื่นชมที่เรือนจำในประเทศนี้ส่วนมากแน่น และทำให้การลงโทษจำคุกเป็นประสบการณ์ที่ไม่พึงประสงค์จริงๆ”³⁴

- 2) ทฤษฎียับยั้งโดยทั่วไป (General Deterrence Theory) ตามทฤษฎีนี้ การลงโทษมีวัตถุประสงค์ที่จะยับยั้งบุคคลอื่นที่คิดจะประกอบอาชญากรรมมิให้ประกอบอาชญากรรม เพราะเกรงว่าจะถูกลงโทษเพราะเห็นคนอื่นๆ ถูกลงโทษมาแล้ว ในทัศนะของเบนธัม การลงโทษเพื่อยับยั้งคนทั่วไปเป็นเรื่องที่สำคัญมาก การที่จะให้มีผลเป็นการข่มขู่ยับยั้งการลงโทษก็จำเป็นต้อง

³⁰ คล บุนนาค. (2556). “ทางเลือกในการลงโทษจำเลยในคดีอาญา : มาตรการลงโทษระดับกลาง”. *ตุลพาท*, 60(1). หน้า 145.

³¹ พเยาว์ ศรีแสงทอง. (2555). *การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 47.

³² Stephen White. (1972). “The English Sentencing System by Rupert Cross”. *The Modern Law Review*, 2(35). P 135.

³³ Ibid, P 136.

³⁴ Stephen White. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 32. P 136.

ทำอย่างเปิดเผยและรุนแรงที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น การลงโทษโดยการใส่ข้อคาและแขวนคอแล้วทิ้งซากศพไว้นานเท่านานเพื่อให้ประชาชนได้เห็น อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีนี้จะเป็นไปตามที่คาดหมายไว้หรือไม่ขึ้นอยู่กับข้อมูลเท่าที่มีอยู่ ซึ่งไปในทางที่ได้ผลน้อยกว่าที่คาดหมายไว้

3) ทฤษฎีการยับยั้งระยะยาว (Long term Deterrence Theory) ทฤษฎียับยั้งเท่าที่กล่าวมา 2 ทฤษฎี เป็นการพูดถึงการยับยั้งระยะสั้น นั่นก็คือการข่มขู่หรือตัวอย่างของการลงโทษจะมีผลทันทีต่อบุคคลอื่นที่พยายามประกอบอาชญากรรมอย่างเดียวกัน โดยทำให้ไม่กล้าประกอบอาชญากรรมอีก แต่ทฤษฎียับยั้งระยะยาวที่กำลังศึกษาอยู่นี้จะเป็นทฤษฎีที่ทำให้การศึกษาแก่ผู้ต้องโทษ โดยมีข้อสันนิษฐานว่า การลงโทษจำคุกระยะยาวจะช่วยให้รักษาทฤษฎียับยั้งบรรทัดฐานความประพฤติของประชาชนในสังคมเกี่ยวกับทฤษฎีนี้

เซอร์ เจมส์ สตีเฟน (Sir James Stephen) เห็นว่าเป็นการให้การศึกษาทางศีลธรรมทั้งแก่ผู้กระทำ ความผิดและแก่ผู้อื่น ส่วนในทางกลับกันการไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดจะมีผลเป็นการลดความร้ายแรงของ ความผิดลง ดังเช่น คานท์ ได้เคยกล่าวไว้ว่าถึงแม้ประชาชนชาวเกาะจำต้องทิ้งเกาะไปอยู่ที่อื่นชาวเกาะก็ต้อง ลงโทษประหารชีวิตผู้ต้องโทษประหารชีวิตคนสุดท้ายบนเกาะนั้นเสียก่อน มิฉะนั้นประชาชนชาวเกาะทุกคนก็จะถูกถือเป็นตัวการร่วมกับผู้กระทำความผิดที่ ต้องโทษคนนั้น³⁵ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้ดูไปแล้วก็เหมือนกับ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นดังกล่าวมาแล้ว

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันมีทัศนะว่า การลงโทษควรมีความประสงค์ในการป้องกันสังคมเมื่อผู้กระทำความผิดได้กระทำผิดขึ้นมาแล้ว ความเสียหายในอดีตไม่อาจเยียวยาให้ดีขึ้นได้ดังเดิม แต่เราอาจใช้ประโยชน์จากการลงโทษเพื่อป้องกันสังคมไม่ให้เกิดการกระทำผิดเช่นนั้นขึ้นมาอีก โดยการลงโทษเป็นการข่มขู่ทำให้กลัวหรือสร้างนิสัยและสอนศีลธรรมให้แก่ประชาชน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สองประการ ประการแรกเพื่อให้มีผลป้องกันแก่ตัวผู้กระทำความผิดเอง (Special Prevention) คือทำให้ผู้กระทำความผิดซึ่งถูกลงโทษมีความเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำขึ้นมาอีก ประการที่สอง เพื่อเป็นตัวอย่างแก่บุคคลทั่วไป (General Prevention) โดยให้บุคคลทั่วไปเห็นว่าเมื่อกระทำความผิดแล้วจะต้องได้รับโทษจะได้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด³⁶

ในสมัยก่อนการข่มขู่ของโทษถือเอาผลของการลงโทษเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่าการลงโทษประหารชีวิตก็ทำกันอย่างเปิดเผยให้ประชาชนมีโอกาสได้ดู คนทั่วไปจะได้ไม่เอาเป็นเยี่ยงอย่าง

³⁵ Stephen White. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 32. P 121.

³⁶ สหชน รัตนไพจิตร. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 29. หน้า 43-44.

แต่ในปัจจุบันไม่นิยมทำเช่นนั้นอีกต่อไปแล้ว เพราะเป็นการขัดกับหลักความคิดในเรื่องมนุษยธรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นอกจากนั้น ยังอาจมีผลทำให้ผู้คุมจิตใจคุ้นเคยกับความเหี้ยมโหด ซึ่งทำให้มีผลร้ายมากกว่าผลดี³⁷

การใช้การลงโทษเป็นเครื่องมือให้คนอื่นกลัวโทษ ทฤษฎีข่มขู่ยังเห็นว่าเราควรแสวงหาประโยชน์จากการลงโทษ ดังนั้น เมื่อต้องลงโทษ จึงต้องกระทำโดยเปิดเผยและด้วยวิธีการที่รุนแรง³⁸

การลงโทษตามทฤษฎีข่มขู่ยัง มีวัตถุประสงค์คือการป้องกันผู้กระทำความผิดไม่ให้กระทำผิดอีก โดยมุ่งที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับโทษแล้วเกิดความหลาบจำ เกรงกลัวโทษที่จะได้รับจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก รวมไปถึงเป็นการข่มขู่ไม่ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดด้วย

2.5.3 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitative Theory)

การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้รับอิทธิพลมาจากสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School) ซึ่งเชื่อในเรื่องเจตจำนงกำหนด (Determinism) กล่าวคือ การกระทำของมนุษย์ถูกกำหนดจากปัจจัยต่างๆ หลายอย่างรวมกัน มนุษย์ไม่สามารถเลือกกระทำได้อย่างอิสระ แต่มนุษย์ถูกกดดันหล่อหลอมจากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ จนมีบุคลิกภาพที่บกพร่องและหันไปสู่การกระทำความผิด การลงโทษจึงไม่ควรมุ่งเน้นที่การกระทำความผิดเป็นหลัก แต่ควรพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดและแก้ไขที่สาเหตุนั้น ความหนักเบาของการลงโทษขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กระทำความผิดที่จะแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง³⁹

ส่วนการลงโทษด้วยวิธีการใดจึงจะให้ผลในการแก้ไขมากที่สุดนั้น Packer กล่าวว่าสิ่งใดที่สามารถปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดได้ สิ่งนั้นคือวิธีการที่ดีที่สุด เพราะผู้กระทำความผิดแต่ละคนที่ได้กระทำความผิดไปย่อมมีปัญหาและนิสัยที่แตกต่างไม่เหมือนกัน ดังนั้น เราต้องปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดแต่ละคนไม่เหมือนกันแล้วแต่ว่าการลงโทษแบบไหนจึงจะเหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดแต่ละคนนั้นมากที่สุด⁴⁰

วิธีการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อดัดแปลงที่ปฏิบัติกันในปัจจุบันมี 4 วิธีการด้วยกัน ซึ่งอาจจะใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีการรวมกันก็ได้ คือ

³⁷ สหธน รัตนไพจิตร. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 29. หน้า 45.

³⁸ สหธน รัตนไพจิตร. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 29. หน้า 47.

³⁹ พเยาว์ ศรีแสงทอง อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 31. หน้า 48.

⁴⁰ Herbert L Packer. (1979). *The Limited of the Criminal Sentence*. California: Stanford University Press. P 54.

1) พยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำความผิดประสบกับสิ่งที่ทำลายคุณลักษณะประจำตัวของเขา ทั้งนี้ เพราะเมื่อผู้กระทำความผิดได้รับโทษทำให้เขาได้รับความอับอายและไม่สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้โดยปกติ ดังนั้น การลงโทษจึงต้องพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งเหล่านี้ เช่น ไม่ลงโทษด้วยวิธีการประจาน ซึ่งเป็นการประกาศให้คนอื่นรู้ว่าไม่ควรเลียนแบบอย่างผู้กระทำความผิด หรือหาสถานที่ควบคุมตัวแทนโทษจำคุก⁴¹ เช่น การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดเอง เป็นต้น

2) พยายามหลีกเลี่ยงโทษจำคุกระยะสั้น โดยหันมาใช้วิธีการอย่างอื่นแทน สำนักกฎหมายอาชญวิทยาสมัยใหม่ได้เสนอให้ยกเลิกการจำคุกระยะสั้น เพราะเหตุผล 2 ประการ

ก. การลงโทษจำคุกระยะสั้นไม่ทำให้บรรล่วัตถุประสงค์ในการดัดแปลงนิสัยผู้กระทำความผิด ไม่สามารถเปลี่ยนนิสัยผู้กระทำความผิดให้กลายเป็นคนดีได้

ข. การลงโทษจำคุกระยะสั้นกลับทำให้ผู้ถูกลงโทษกลายเป็นผู้ร้าย เพราะได้ชื่อว่าต้องโทษจำคุกมาแล้ว ทำให้กลับเข้าสู่สังคมได้ยากลำบากขึ้น

3) การลงโทษต้องลงโทษให้มีความเหมาะสมกับบุคคลแต่ละคน เนื่องจากความหนักเบาของการลงโทษขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการแก้ไขของแต่ละคน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความหนักเบาของการกระทำความผิด ดังนั้น จึงต้องลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลว่าเขาควรได้รับการแก้ไขเท่าไร นอกจากนั้น ยังต้องแยกประเภทนักโทษออกจากกันว่าใครจะปรับปรุงแก้ไขได้ยากง่ายเพียงไร ไม่ให้รวมอยู่ในที่เดียวกัน เพื่อไม่ให้ผู้ปรับปรุงแก้ไขได้ง่ายได้รับสิ่งไม่ดีจากผู้แก้ไขได้ยาก เมื่อผู้กระทำความผิดได้รับการแก้ไขดีแล้วก็ไม่ต้องลงโทษต่อ เนื่องจากถ้าลงโทษผู้นั้นต่อไปก็ไม่มีประโยชน์ ในกรณีผู้กระทำความผิดโดยรุนแรงแต่กลับตัวแก้ไขได้เร็วก็อาจลงโทษน้อยกว่าผู้ซึ่งกระทำผิดเบาแต่กลับตัวแก้ไขได้ลำบากก็ได้ เช่น การพักการลงโทษ เป็นต้น

4) การให้มีการปรับปรุงผู้ต้องโทษในระหว่างถูกคุมขัง โดยการฝึกหัดอาชีพ ให้การศึกษาอบรมทางศาสนาหรือศีลธรรม ทั้งนี้ เพื่อว่าเมื่อได้รับโทษเสร็จสิ้นแล้วพ้นโทษออกไปเขาจะได้ไม่กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก⁴²

การลงโทษอันเป็นการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดจะกระทำได้อต่อเมื่อผู้พิพากษามีข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดอย่างเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นประวัติครอบครัวและภูมิหลังทางสังคม บุคลิกลักษณะ ประวัติการกระทำความผิด สภาพร่างกายและภาวะแห่งจิตใจ ฯลฯ

⁴¹ สหธน รัตนไพจิตร. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 29. หน้า 61.

⁴² สหธน รัตนไพจิตร. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 29. หน้า 61.

โดยข้อมูลที่ได้นั้นเป็นข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้องและปราศจากการบิดเบือน จึงจะทำให้การกำหนดโทษของศาลเป็นไปอย่างเหมาะสมและสามารถปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดได้⁴³

การลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการฟื้นฟูตัวผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดี ไม่กระทำความผิดซ้ำ รวมถึงทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับเข้าสู่สังคม ใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างปกติ ซึ่งเห็นว่าทฤษฎีดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการที่จะนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้ร่วมกับมาตรการกักกัน และห้ามเข้าเขตกำหนด

2.6 ระบบอิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring (EM))

อรรถพร สุจิตพันธ์ ได้ให้ความหมายของคำว่า การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คือ⁴⁴ การควบคุมตัวผู้กระทำความผิด โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ แต่ใช้การควบคุมด้วยการจำกัดบริเวณผู้กระทำความผิดในคดีความเล็กน้อยหรือความผิดที่ไม่ร้ายแรงไว้ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ไม่ใช่เรือนจำ และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขภายในบริเวณที่ถูกจำกัดโดยมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นอุปกรณ์ในการควบคุมและตรวจสอบ ผู้กระทำความผิดจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ซึ่งศาลจะใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดเงื่อนไขตามความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเป็นรายกรณีไป หากผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดจะต้องเข้าเรือนจำ

ศุมนทิพย์ จิตสว่าง และฐิติยา เพ็ชรมณี ให้ความหมายของคำว่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) หมายถึง⁴⁵ อุปกรณ์ในการควบคุมผู้กระทำความผิด ซึ่งประกอบด้วยตัวอุปกรณ์ส่งสัญญาณ (Transmitter Device) ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะนิยมใช้ติดตัวผู้กระทำความผิดมีลักษณะคล้ายนาฬิกาข้อมือ หรือสายหนังรัดข้อมือข้อมือเท้า ตัวอุปกรณ์รับสัญญาณ (Receiver Unit) และศูนย์ควบคุม

⁴³ พรธิดา เอี่ยมศิลา. (2549). *ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดเพื่อประกอบการดำเนินคดีอาญา*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า 31-32.

⁴⁴ บุรฉัตร ปราโมช ณ อยุธยา. (2556). *การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาในประเทศไทย*. หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. หน้า 20.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

กลาง (Monitoring Center) ซึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมและสอดส่องตัวผู้กระทำความผิดให้อยู่ภายในสถานที่และเวลาที่กำหนด เช่น การควบคุมตัวไว้ในบ้าน สถานที่พักอาศัย หรือสถานที่อื่นๆ ที่มีความเหมาะสมแทนการจำคุกผู้กระทำความผิดในเรือนจำ

สรุปเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring) หมายถึง อุปกรณ์ในการควบคุมผู้กระทำความผิด ซึ่งประกอบด้วยตัวอุปกรณ์ส่งสัญญาณ (Transmitter Device) ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะนิยมใช้ติดตัวผู้กระทำความผิด มีลักษณะเหมือนนาฬิกาข้อมือ หรือสายหนังรัดข้อมือ ข้อเท้า ตัวอุปกรณ์รับสัญญาณ (Receiver Unit) และศูนย์ควบคุมกลาง (Monitoring Center) ซึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมและตรวจตราสอดส่องตัวผู้กระทำความผิดให้อยู่ในสถานที่และเวลาที่กำหนด เช่น การควบคุมตัวไว้ในบ้าน สถานที่พักอาศัย หรือสถานที่อื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมแทนการขังหรือจำคุกผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำ

เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ได้ถูกคิดค้นขึ้นในช่วงทศวรรษ 1960-1970 โดยเป็นส่วนหนึ่งจากการคิดค้นของ Dr. Ralph Schwitzgebel คณะกรรมการในการทดลองด้านจิตวิทยาของมหาวิทยาลัย Havard ซึ่งมีความต้องการประดิษฐ์อุปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งมีราคาไม่แพงและสามารถใช้เป็นทางเลือกสำหรับผู้กระทำความผิดอันจะมีประโยชน์ต่อบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและสังคมทั่วไป โดยในปี ค.ศ. 1964 Dr. Ralph Schwitzgebel ได้ทำการพัฒนาวิทย์ที่ส่งข้อมูลโดยบุคคลสามารถสวมใส่อุปกรณ์เครื่องมือดังกล่าวได้ โดยเครื่องมือดังกล่าวมีความสามารถในการส่งสัญญาณเป็นระยะทาง 400 เมตร และสามารถกำหนดสถานที่ตั้งของผู้ที่สวมใส่อุปกรณ์ดังกล่าวได้ แม้ว่าอุปกรณ์ดังกล่าวจะได้มีการจดสิทธิบัตรในปี ค.ศ. 1969 แต่อุปกรณ์ดังกล่าวได้มีการนำมาใช้กันอย่างจริงจังหลังจากนั้นมาประมาณ 20 ปี⁴⁶

2.6.1 รูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว⁴⁷

เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้เป็นหลักแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) อุปกรณ์ส่งสัญญาณ (Transmitter Device) เป็นอุปกรณ์ที่ใส่กับข้อมือ ข้อเท้า มีลักษณะคล้ายนาฬิกามีคุณสมบัติในการส่งสัญญาณว่าผู้กระทำความผิดอยู่ที่ไหนและประสิทธิภาพ ดังนี้

⁴⁶ วิชัย ลีลาสวัสดิ์. (2557). *การนำเครื่องมือติดตามตัว (Electronic Monitoring) มาใช้กับผู้ถูกควบคุมประพฤติในศาลแขวงพระนครเหนือ*. หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. หน้า 11.

⁴⁷ บุรฉัตร ปราโมช ณ อยุธยา. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 23.

- มีขนาดเล็ก
- มีระบบป้องกันน้ำและการสัมผัสเอนสามารถสวมใส่ทำงานได้ อานน้ำได้
- มีระบบป้องกันและทำลายและทนทาน

2) อุปกรณ์รับสัญญาณ (Receiver Unit) เป็นอุปกรณ์ที่ติดตั้งที่บ้านหรือสถานที่ทำงานของผู้กระทำผิดเรียกว่า ระบบ HMD (Home Monitoring Devices) เพื่อส่งสัญญาณไปยังศูนย์ควบคุมว่าผู้กระทำผิดได้สวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตลอดเวลา โดยต้องใช้โทรศัพท์และอุปกรณ์เชื่อมต่อประกอบด้วย

- ความสามารถในการรายงานโดยไม่จำเป็นต้องใช้กระแสไฟฟ้า
- หน่วยความจำสำรองที่สามารถรายงานตัว
- แบตเตอรี่สำรองอย่างน้อย 48 ชั่วโมง กรณีกระแสไฟฟ้าดับ
- การป้องกันน้ำ หรือสัตว์ที่เข้าไปทำลายรบกวนอุปกรณ์
- สายอากาศสำหรับป้องกันผู้กระทำผิดทำลาย

ระบบ HMD นี้ใช้กระแสไฟฟ้าอย่างน้อย 120 โวลต์ มีขนาดใหญ่มีน้ำหนักเพียง 5 ปอนด์

3) ศูนย์ควบคุมกลาง (Monitoring Center) เป็นศูนย์ควบคุมเพื่อตรวจสอบและรับรายงานการทำงานของอุปกรณ์ส่งสัญญาณ และอุปกรณ์รับสัญญาณ นอกจากนี้มีเครื่องตรวจสัญญาณเคลื่อนที่ (Field Management Unit : FMU) ทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมผู้กระทำผิดของเจ้าหน้าที่สายตรวจด้วย

2.6.2 อุปกรณ์และระบบของการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการใช้ในปัจจุบัน⁴⁸

ศุมนทิพย์ จิตสว่าง และจิตติยา เพชรมณี (2550) ได้กล่าวถึง อุปกรณ์และระบบของการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการใช้ในปัจจุบัน ประกอบด้วย

สายรัดข้อมือประเภท FMD (Ankle Bracelet (Traditional – FMD)) สายรัดข้อมือที่ผู้กระทำผิดใช้ในการสวมใส่ประกอบด้วยสัญญาณวิทยุ จะทำงานคู่กับอุปกรณ์ในการติดตามผู้กระทำผิด Field Monitoring Device (FMD) ซึ่งรับสัญญาณจากโทรศัพท์ที่บ้านของผู้กระทำผิด โดยอุปกรณ์ในการติดตามตัวผู้กระทำผิด (FMD) จะใช้สัญญาณวิทยุซึ่งอุปกรณ์ (FMD) จะส่งสัญญาณเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของผู้กระทำผิด (ไม่ว่าผู้กระทำผิดจะอยู่บ้านหรือไม่) ไปยังศูนย์ควบคุมส่วนกลาง หลังจากที่ศูนย์ควบคุมส่วนกลางได้รับสัญญาณแล้วจะส่งสัญญาณเตือนไปยังผู้กระทำผิด หากผู้กระทำผิดไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนดจะแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ที่ทำการควบคุมผู้กระทำผิด

⁴⁸ บุรฉัตร ปราโมช ณ อยุธยา. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 24-27.

สายรัดข้อมือประเภท Cell Unit (Ankle Bracelet (Cell Unit)) สายรัดข้อมือและวิทยุที่ ทำหน้าที่ในการส่งสัญญาณที่สวมข้อมือผู้กระทำผิด มีการทำงานที่เชื่อมต่อกับระบบรับสัญญาณ (Cell Unit) ที่ติดตั้งไว้ในสถานที่อยู่อาศัยของผู้กระทำผิด ซึ่งระบบนี้ได้ประดิษฐ์โทรศัพท์เป็น ระบบการส่งสัญญาณแทนที่ใช้สายโทรศัพท์จากสถานที่พักอาศัยของผู้กระทำผิด ซึ่งระบบการ ส่งสัญญาณยังคงใช้ระบบสัญญาณวิทยุเช่นเดียวกับอุปกรณ์ประเภทแรก ซึ่งอุปกรณ์ (Cell Unit) จะ ส่งสัญญาณเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของผู้กระทำผิด (ไม่ว่าผู้กระทำผิดจะอยู่ที่บ้านหรือไม่) นอกจากนี้ อุปกรณ์ Cell Unit จะมีอุปกรณ์ในการตรวจสอบสถานที่ของผู้กระทำผิดไม่ให้มีการออกนอกสถานที่ ที่กำหนด ถ้าผู้ถูกควบคุมไม่อยู่ในสถานที่ที่กำหนด อุปกรณ์ Cell Unit จะส่งสัญญาณไปยังศูนย์ ควบคุมส่วนกลาง หลังจากที่คุณ์ควบคุมส่วนกลางได้รับสัญญาณแล้วจะส่งสัญญาณเตือนไปยัง ผู้กระทำผิด หากผู้กระทำผิดไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนด และแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ที่ทำการควบคุม ผู้กระทำผิด

สายรัดข้อมือที่มีอุปกรณ์ Cell Unit จึงมีประโยชน์ในการลดข้อจำกัดของผู้กระทำผิดใน กรณีที่ไม่มีโทรศัพท์ หรือกรณีที่อยู่อาศัยอยู่ในสถานที่อื่นๆ ที่ไม่ใช่บ้าน เช่น บ้านกึ่งวิถี โรงแรม เป็นต้น

อุปกรณ์ในการตรวจสอบการดื่มสุรา Alcohol Monitoring (SCRAM) อุปกรณ์ในการ ตรวจสอบการดื่มสุรา Alcohol Monitoring (SCRAM : Security Continuous Remote Alcohol Monitoring) เป็นอุปกรณ์ที่เป็นการป้องกันการทำลาย และป้องกันน้ำ ใช้ในการรัดข้อเท้าของ ผู้กระทำผิด เป็นอุปกรณ์ที่มีความไวต่อผิวหนัง สามารถตรวจสอบการเสพยาได้ถึง 48 ครั้ง ต่อวัน โดย (SCRAM) จะแจ้งข้อมูลไปยังเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ควบคุมผ่านทางอุปกรณ์ที่ใช้ที่ บ้านพัก หรือสถานที่อยู่อาศัยของผู้ถูกควบคุม

การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมผู้กระทำผิดมีระบบในการป้องกันการดื่มสุรา ของผู้ถูกควบคุมเช่นเดียวกับการควบคุมในเรือนจำได้เช่นเดียวกัน โดยจะมีการสุ่มตรวจการดื่มสุรา หรือการตรวจในโอกาสพิเศษ เช่น การกลับเข้าบ้านในช่วงเวลาพิเศษมากกว่าการตรวจกิจวัตร ประจำวัน

อย่างไรก็ตาม บางบริษัทที่มีการเสนอขายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อาจเสนอขาย เทคโนโลยีที่สามารถเห็นภาพของผู้ถูกควบคุมโดยผ่านทางโทรศัพท์ ซึ่งผู้กระทำผิดสามารถยืนยัน ได้ว่าตนเองอยู่ที่บ้าน โดยการใช้โทรศัพท์ที่มีภาพของตัวเองปรากฏผ่านไปยังศูนย์ที่ควบคุม

ถ้าผู้กระทำผิดที่ถูกตรวจสอบปรากฏว่ามีผลการดื่มสุรา อุปกรณ์รับสัญญาณจะแจ้งการ เตือนไปยังหน่วยควบคุมส่วนกลางในการละเมิดกฎ และศูนย์กลางการควบคุมจะส่งข้อความเตือน

ไปยังผู้กระทำผิด ถ้าผลการอ่านปรากฏว่ามีแอลกอฮอล์ในเส้นเลือด เจ้าหน้าที่จะไปยังบ้านพักของผู้ถูกควบคุมตัวเพื่อไปตรวจสอบระดับแอลกอฮอล์ในเส้นเลือดอีกครั้ง

อุปกรณ์ในการตรวจแอลกอฮอล์ประกอบด้วย

-อุปกรณ์ในการตรวจสอบลมหายใจ ซึ่งใช้ระยะเวลาประมาณ 5 ถึง 7 วินาที เพื่อให้แน่ใจว่าผู้กระทำความผิดได้เป่าลมจากปอด ไม่ใช่เป็นเพียงการเป่าลมหายใจจากปากเท่านั้น เนื่องจากการตรวจลมหายใจจากระดับปอดที่ลึกลงไปกว่าปากจะทำให้การตรวจมีความถูกต้องมากขึ้น

-เข้ากันได้กับอุปกรณ์รับสัญญาณ

-สามารถตรวจพบการทำลายอุปกรณ์ได้

-เป็น โปรแกรมที่สามารถทำได้ง่ายและอนุญาตให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปตรวจสอบได้หากมีความจำเป็น

-เป็นอุปกรณ์ที่ได้รับอนุญาตจากกฎหมายและมีความแม่นยำในการตรวจสอบการดื่มสุราของผู้กระทำผิด

ระบบการตำแหน่งโดยการใช้ดาวเทียม GPS (Global Positioning System) -Active and Passive เป็นระบบที่ติดอุปกรณ์เคลื่อนที่ไว้กับตัวผู้กระทำความผิดและใช้ดาวเทียมร่วมกับสถานีภาคพื้นดินในการตรวจหาตำแหน่งของผู้ต้องขัง โดยระบบนี้จะใช้เพื่อการควบคุม จำกัด และสังเกตเฝ้าระวัง โดยระบบ Global Positioning System (GPS) ได้ถูกนำมาใช้ในระบบทหารซึ่งได้ประยุกต์ใช้ในการควบคุมผู้กระทำความผิดที่สามารถติดตามตัวได้ 24 ชั่วโมง สามารถติดตามตัวได้ว่าผู้กระทำความผิดอยู่ที่บ้านหรือสถานที่ที่เหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในระบบนี้ประกอบด้วย

ก.ระบบรอการตรวจสอบ (Passive System) ผู้กระทำความผิดที่ถูกควบคุมจะสวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ข้อมือ โดยใช้ระบบ Passive จะมีอุปกรณ์ TU (Tracking Unit) ที่คอยติดตามไปด้วย โดยข้อมูลของสถานที่ของผู้กระทำความผิดจะถูกส่งไปยังหน่วยควบคุมส่วนกลาง เมื่อผู้กระทำความผิดได้กลับไปถึงบ้านหรือสถานที่พักอาศัย หรือนำอุปกรณ์ดังกล่าวไปชาร์จไฟ เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ควบคุมจึงสามารถตรวจสอบสถานที่ที่ผู้กระทำความผิดได้ไปในแต่ละวันว่ามีการละเมิดกฎที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งระบบ Passive จะมีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงในการควบคุมมากกว่าการควบคุมด้วยสายรัดข้อมือ (Ankle Bracelet (Traditional-FMD))

ข.ระบบเชิงรุก (Active System) ผู้กระทำความผิดที่ถูกควบคุมจะสวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ข้อมือโดยใช้ระบบ Active จะมีอุปกรณ์ PTU (Portable Tracking Unit) ที่คอยติดตามตัวไปด้วย ซึ่งผู้กระทำความผิดจะห่างจากอุปกรณ์ดังกล่าวได้ไม่เกิน 50 ฟุต ตลอดเวลา โดยจะมีการส่งสัญญาณจากดาวเทียมมายัง PTU ซึ่งเป็นอุปกรณ์ในการรับสัญญาณเพื่อคำนวณส่งสัญญาณตำแหน่งของ

ผู้กระทำผิด และ PTU จะส่งสัญญาณต่อไปยังหน่วยควบคุมส่วนกลาง เจ้าหน้าที่คุมประพฤติจึงสามารถทราบตำแหน่งของผู้กระทำผิดได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยเฉพาะหากผู้กระทำผิดได้เข้าไปยังบริเวณที่ต้องห้าม เช่น บ้านหรือสถานที่ทำงานของเหยื่อ สถานที่บั่นทึงไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่คุมประพฤติจะเตือนไปยังผู้กระทำผิด ซึ่งหากยังมีการฝ่าฝืนหรือยังคงรुकล้ำเข้าไปในสถานที่ดังกล่าวจะต้องมีการดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป

การพิสูจน์ตำแหน่งที่ตั้ง (Location Verification Units) ระบบการพิสูจน์ตำแหน่งที่ตั้ง (Location Verification Units) เป็นระบบที่เจ้าหน้าที่สามารถติดตามตำแหน่งผู้กระทำผิดภายในระยะทาง 300 ฟุต โดยเจ้าหน้าที่คุมประพฤติสามารถจอร์ถใกล้สถานที่ที่ผู้กระทำผิดอาศัยอยู่ เช่น ที่บ้าน สถานที่ทำงาน และสามารถตรวจสอบภายในระยะทาง 300 ฟุต ว่าผู้กระทำผิดได้อาศัยอยู่ในสถานที่ที่กำหนดหรือไม่ โดยเจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบด้วยสายตาหากไม่มีความจำเป็น เจ้าหน้าที่ในการคุมประพฤติสามารถติดตั้งอุปกรณ์ในการตรวจสอบตำแหน่งของผู้กระทำผิดไว้ที่ยานพาหนะ ซึ่งสามารถรับสัญญาณจากเครื่องควบคุมที่ผู้กระทำผิดสวมใส่ที่ข้อเท้า ตัวอย่างเช่น การพิสูจน์ตำแหน่งที่ตั้งด้วยเสียง

ระบบการตรวจสอบด้วยเสียงเป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมผู้กระทำผิด ซึ่งการติดตั้งระบบนี้จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการติดตั้ง แต่ในระยะเริ่มต้นไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยระบบนี้สามารถตรวจสอบผู้กระทำผิดได้โดยไม่จำกัดปริมาณครั้งในแต่ละวัน และสามารถตรวจสอบได้เป็นระยะทางที่ไกล เมื่อผู้กระทำผิดเข้าสู่ระบบการควบคุม จะมีการบันทึกเสียงของผู้กระทำผิดในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ “voice print” และจะเก็บไว้ที่หน่วยควบคุมกลาง โดยจะให้ผู้กระทำผิดได้พูดประโยคหรือคำสั้นๆ เนื่องจากการพูดเพียงคำเดียวอาจทำให้การตรวจสอบไม่ถูกต้อง

ในระหว่างการพูดไปยังหน่วยควบคุมศูนย์กลางจะมีการเปรียบเทียบความเหมือนของเสียงที่ได้บันทึกไว้ นอกจากนี้จากการติดต่อไปยังหน่วยควบคุมโดยการใช้เสียงยังทำให้สามารถวิเคราะห์เสียงข้างเคียงได้ว่าผู้กระทำผิดได้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมหรือไม่ ผู้กระทำผิดจะต้องแจ้งต่อศูนย์การควบคุม หรือจะได้รับแจ้งให้อยู่ในสถานที่ที่มีความเหมาะสม จะมีการให้ผู้กระทำผิดได้พูด เช่น วันเกิด หรือเวลาของวัน หรือการช้าวลี หรือประโยคที่ได้บันทึกเสียงไว้ ถ้าผู้กระทำผิดได้ให้ข้อมูลส่วนตัวไม่ถูกต้อง หรือวลีหรือประโยคที่พูดไม่สอดคล้องกับที่ได้บันทึกเสียงไว้ ผู้กระทำผิดได้แสดงให้เห็นถึงการละเมิดกฎที่ได้กำหนดและหน่วยควบคุมกลางจะแจ้งให้ผู้กระทำผิดความผิดทราบ อย่างไรก็ตาม ระบบนี้จะให้โอกาสผู้กระทำผิดในการทดสอบจำนวนสองครั้งก่อนจะมีการ

เตือนจากหน่วยควบคุม เพื่อป้องกันความผิดพลาดของเสียงที่เกิดจากการไม่สบาย เป็นหวัด หรือ กำลังเดิน และถ้าผู้กระทำผิดไม่โทรศัพท์ทักกลับไปยังหน่วยควบคุม ทางศูนย์จะโทรศัพท์ทักกลับไปยังผู้กระทำผิด

ระบบพิสูจน์ปัสสาวะ Urinalysis (UA) เป็นระบบที่ใช้ในการตรวจสอบปัสสาวะของผู้กระทำผิด ในกรณีที่ผู้กระทำผิดเคยมีประวัติเสพยาเสพติด หรือเคยกระทำความผิดในการเสพยาเสพติดในระหว่างการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

2.6.3 โปรแกรมที่ใช้ในการควบคุมผู้กระทำผิดด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์⁴⁹

สำหรับโปรแกรมในการควบคุมผู้กระทำผิดด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สามารถแบ่งระยะการใช้ได้ ดังนี้ คือ

ระยะที่ 1 การใช้เพจเจอร์ (Pager)

เป็นการกำหนดข้อกำหนดให้ผู้กระทำผิดจะต้องตอบการส่งข้อความผ่านเพจเจอร์ (Page) ภายในระยะเวลา 10 นาที หลังจากที่ได้รับข้อความต่อเจ้าหน้าที่คุมความประพฤติ นอกจากนี้ผู้กระทำผิดจะต้องได้รับการเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่คุมประพฤติอาทิตย์ละ 1 ครั้ง และการเยี่ยม ซึ่งไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการเยี่ยม นอกจากนี้ผู้กระทำผิดจะได้รับการชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ผ่านทางเพจเจอร์ (Pager) ผู้กระทำผิดถูกเงิน หรือกรณีเกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเจ้าหน้าที่คุมความประพฤติจะอธิบายกระบวนการทั้งหมด โดยผู้กระทำผิดจะต้องมีการเขียนตารางเวลาให้แก่เจ้าหน้าที่คุมความประพฤติ ผู้กระทำผิดจะต้องแจ้งกลับไปยังเจ้าหน้าที่ภายใน 24 ชั่วโมง หากเจ้าหน้าที่ต้องการทำการตรวจสอบ

นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดจะต้องทำตามคำสั่งของศาล ปฏิบัติตามกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ จะต้องไม่เสพยาหรือยาเสพติด โดยจะมีการสุ่มตรวจปัสสาวะ ซึ่งในการสุ่มตรวจแต่ละครั้ง ผู้กระทำผิดจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผู้กระทำผิดจะถูกสุ่มตรวจที่บ้านพักหรือสถานที่ทำงาน ผู้กระทำผิดจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมทั้งหมดเป็นเงินสดหรือบัตรเครดิต และจะต้องไม่ทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เกิดความเสียหาย ซึ่งหากมีความเสียหายที่เกิดขึ้นผู้กระทำผิดจะต้องรับผิดชอบค่าเสียหายทั้งหมด ถ้าหากการใช้ระบบนี้ล้มเหลวโดยผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามกฎจะถูกส่งไปควบคุมยังเรือนจำต่อไป และผู้กระทำผิดจะต้องคืนอุปกรณ์ทั้งหมด หากไม่คืนจะถือว่ามีความผิดฐานขโมยทรัพย์สิน

⁴⁹ บุรฉัตร ปราโมช ณ อยุธยา. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 44. หน้า 27-31.

ระยะที่ 2 คือ การจำกัดบริเวณ (Restrict : FMD)

มีการกำหนดกฎและข้อตกลงร่วมกันให้ผู้กระทำผิดอยู่ในบริเวณสถานที่และเวลาที่กำหนด โดยมีการกำหนดให้สามารถทำงาน เรียนหนังสือ พบแพทย์ และไปศาลได้ตามตารางเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดจะต้องกำหนดตารางเวลาในการขึ้นศาลและการให้เจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยม ผู้กระทำผิดจะได้รับการเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่คุมประพฤติอาทิตย์ละหนึ่งครั้ง และภายหลังเมื่อกลับจากศาล ผู้กระทำผิดจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ จะต้องยึดมั่นในข้อกำหนดไม่ให้ออกนอกสถานที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ยกเว้นกรณีที่ต้องพบแพทย์ฉุกเฉิน และเมื่อเกิดปัญหาการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวในระหว่างถูกคุมประพฤติด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้กระทำผิดสามารถแจ้งเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรกรณีที่ต้องออกพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน ผู้กระทำผิดจะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่คุมประพฤติตลอด 24 ชั่วโมง เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องการที่จะติดต่อกับผู้กระทำผิด

นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดสามารถเข้าร่วมในโปรแกรมต่าง ๆ ตามที่ศาลสั่งหรือตามความเหมาะสม อาทิเช่น การบำบัด การจัดการศึกษา หรือการตรวจสอบการใช้สารเสพติดผู้กระทำผิดจะต้องไม่แจ้งข้อมูลที่ผิดแก่เจ้าหน้าที่ และผู้กระทำผิดจะต้องเชื่อฟังข้อกำหนดของกฎหมายในพื้นที่ของประเทศ จะต้องไม่เสพสุราหรือยาเสพติด นอกจากนี้ จะได้รับการคุ้มครองสืบสวนตามความเหมาะสม โดยผู้กระทำผิดจะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการการที่ถูกคุ้มครองแต่ละครั้ง รวมทั้งผู้กระทำผิดจะได้รับการคุ้มครองที่บ้านพักและสถานที่ทำงาน ผู้กระทำผิดจะต้องไม่ทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้กระทำผิดจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมทั้งหมดเป็นเงินสดหรือบัตรเครดิต และจะต้องไม่ทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้เกิดความเสียหาย ซึ่งหากมีความเสียหายที่เกิดขึ้น ผู้กระทำผิดจะต้องรับผิดชอบค่าเสียหายทั้งหมด ถ้าหากการใช้ระบบนี้ล้มเหลวโดยผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามกฎจะถูกส่งไปควบคุมยังเรือนจำต่อไป และผู้กระทำผิดจะต้องคืนอุปกรณ์ทั้งหมด หากไม่คืนจะถือว่ามีความผิดฐานโมฆทรัพย์สิน

ระยะที่ 3 คือ การใช้ curfew

มีการกำหนดกฎและข้อตกลงร่วมกันให้ผู้กระทำผิดอยู่ในบริเวณสถานที่และเวลาที่กำหนด โดยมีการกำหนดให้สามารถทำงาน เรียนหนังสือ พบแพทย์ และไปศาลได้ตามตารางเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดจะต้องกำหนดตารางเวลาในการขึ้นศาลและการให้เจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยม ผู้กระทำผิดจะได้รับการเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่คุมประพฤติอาทิตย์ละหนึ่งครั้ง และภายหลังเมื่อกลับจากศาล ผู้กระทำผิดจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ จะต้อง

ยึดมั่นในข้อกำหนดไม่ให้ออกนอกสถานที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ยกเว้นกรณีที่ต้องพบแพทย์ฉุกเฉิน และเมื่อเกิดปัญหาการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวในระหว่างถูกคุมประพฤติด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้กระทำผิดสามารถแจ้งเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรกรณีที่ต้องออกพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน ผู้กระทำผิดจะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่คุมประพฤติตลอด 24 ชั่วโมง เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องการที่จะติดต่อกับผู้กระทำผิด

นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดสามารถเข้าร่วมในโปรแกรมต่าง ๆ ตามที่ศาลสั่งหรือตามความเหมาะสม อาทิเช่น การบำบัด การจัดการศึกษา หรือการตรวจสอบการใช้สารเสพติดผู้กระทำผิดจะต้องไม่แจ้งข้อมูลที่ผิดแก่เจ้าหน้าที่ และผู้กระทำผิดจะต้องเชื่อฟังข้อกำหนดของกฎหมายในพื้นที่ของประเทศ จะต้องไม่เสพสุราหรือยาเสพติด นอกจากนี้ จะได้รับการคุ้มครองสืบสวนตามความเหมาะสม โดยผู้กระทำผิดจะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการการที่ถูกคุ้มครองแต่ละครั้ง รวมทั้งผู้กระทำผิดจะได้รับการคุ้มครองที่บ้านพักและสถานที่ทำงาน ผู้กระทำผิดจะต้องไม่ทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้กระทำผิดจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมทั้งหมดเป็นเงินสดหรือบัตรเครดิต และจะต้องไม่ทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้เกิดความเสียหาย ซึ่งหากมีความเสียหายที่เกิดขึ้นผู้กระทำผิดจะต้องรับผิดชอบค่าเสียหายทั้งหมด ถ้าหากการใช้ระบบนี้ล้มเหลวโดยผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามกฎจะถูกส่งไปควบคุมยังเรือนจำต่อไป และผู้กระทำผิดจะต้องคืนอุปกรณ์ทั้งหมด หากไม่คืนจะถือว่ามีความผิดฐานขโมยทรัพย์สิน

ระยะที่ 4 คือ การใช้ระบบ Passive

มีการกำหนดกฎและข้อตกลงร่วมกันให้ผู้กระทำผิดอยู่ในบริเวณสถานที่และเวลาที่กำหนด โดยมีกำหนดให้สามารถทำงาน เรียนหนังสือ พบแพทย์ และไปศาลได้ตามตารางเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดจะต้องกำหนดตารางเวลาในการขึ้นศาลและการให้เจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยม ผู้กระทำผิดจะได้รับการเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่คุมประพฤติอาทิตย์ละหนึ่งครั้ง และภายหลังเมื่อกลับจากศาล ผู้กระทำผิดจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ จะต้องยึดมั่นในข้อกำหนดไม่ให้ออกนอกสถานที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ยกเว้นกรณีที่ต้องพบแพทย์ฉุกเฉิน และเมื่อเกิดปัญหาการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวในระหว่างถูกคุมประพฤติด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้กระทำผิดสามารถแจ้งเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรกรณีที่ต้องออกพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน ผู้กระทำผิดจะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่คุมประพฤติตลอด 24 ชั่วโมง เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องการที่จะติดต่อกับผู้กระทำผิด

นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดสามารถเข้าร่วมในโปรแกรมต่าง ๆ ตามที่ศาลสั่งหรือตามความเหมาะสม อาทิเช่น การบำบัด การจัดการศึกษา หรือการตรวจสอบการใช้สารเสพติดผู้กระทำผิดจะต้องไม่แจ้งข้อมูลที่ผิดแก่เจ้าหน้าที่ และผู้กระทำผิดจะต้องเชื่อฟังข้อกำหนดของกฎหมายในพื้นที่ของประเทศ จะต้องไม่เสพสุราหรือยาเสพติด นอกจากนี้ จะได้รับการคุ้มครองสืบสาวตามความเหมาะสม โดยผู้กระทำผิดจะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการการที่ถูกคุ้มครองแต่ละครั้ง รวมทั้งผู้กระทำผิดจะได้รับการคุ้มครองที่บ้านพักและสถานที่ทำงาน ผู้กระทำผิดจะต้องไม่ทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้กระทำผิดจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมทั้งหมดเป็นเงินสดหรือบัตรเครดิต และจะต้องไม่ทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้เกิดความเสียหาย ซึ่งหากมีความเสียหายที่เกิดขึ้น ผู้กระทำผิดจะต้องรับผิดชอบค่าเสียหายทั้งหมด ถ้าหากการใช้ระบบนี้ล้มเหลวโดยผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามกฎจะถูกส่งไปควบคุมยังเรือนจำต่อไป และผู้กระทำผิดจะต้องคืนอุปกรณ์ทั้งหมด หากไม่คืนจะถือว่ามีความผิดฐานขโมยทรัพย์สิน

ระยะที่ 5 คือ การใช้ระบบ Active

มีการกำหนดกฎและข้อตกลงร่วมกันให้ผู้กระทำผิดอยู่ในบริเวณสถานที่และเวลาที่กำหนด ผู้กระทำผิดจะต้องโทรศัพท์กลับไปยังเจ้าหน้าที่คุมประพฤติทันทีถ้าเจ้าหน้าที่มีปัญหาข้อสงสัยหรือมีปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบหรืออุปกรณ์ ผู้กระทำผิดจะต้องยอมรับกฎข้อห้ามออกนอกพื้นที่และเวลาที่กำหนด ผู้กระทำผิดจะต้องอยู่ห่างจากพื้นที่ที่กำหนดประมาณ 1,000 ฟุต ตลอดเวลา และผู้กระทำผิดจะต้องไม่เข้าไปในบริเวณพื้นที่ที่กำหนดหากไม่ได้รับอนุญาตจากศาลและเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ ผู้กระทำผิดจะต้องติดต่อกลับทันทีหากได้รับข้อความที่ส่งผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือผ่านทางโทรศัพท์

นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดสามารถเข้าร่วมใน โปรแกรมต่าง ๆ ตามที่ศาลสั่งหรือตามความเหมาะสม อาทิเช่น การบำบัด การจัดการศึกษา หรือการตรวจสอบการใช้สารเสพติดโดยผู้กระทำผิดจะจัดทำตารางแสดงเวลาในการขึ้นศาลและเวลาในการกำหนดการเยี่ยมของเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ และผู้กระทำผิดจะต้องแสดงบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรกรณีที่ต้องออกนอกพื้นที่หรือเวลาที่นอกเหนือจากตารางที่กำหนดในกรณีฉุกเฉิน และผู้กระทำผิดจะต้องทำความตกลงยินยอมให้มีการ โทรศัพท์หานายจ้างได้ในกรณีที่ผู้กระทำผิดไม่ได้ไปทำงานในพื้นที่ตามตารางที่กำหนด ผู้กระทำผิดจะต้องอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่คุมประพฤติสามารถไปเยี่ยมบ้านและสถานที่ทำงานได้

ผู้กระทำผิดจะต้องไม่แจ้งข้อมูลที่ผิดแก่เจ้าหน้าที่ และผู้กระทำผิดจะต้องเชื่อฟังข้อกำหนดของกฎหมายในประเทศ จะต้องไม่เสพสุราหรือยาเสพติด นอกจากนี้ จะต้องได้รับการคุ้มครอง

ปีศาจและลมหายใจตามความเหมาะสม โดยผู้กระทำผิดจะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองตรวจในแต่ละครั้งด้วย รวมทั้งผู้กระทำผิดจะได้รับการคุ้มครองที่บ้านพักและสถานที่ทำงานซึ่งผลจากการคุ้มครองดังกล่าวข้างต้นจะเป็นหลักฐานที่น่าส่งไปยังศาลกรณีผู้กระทำผิดในระหว่างพิจารณาคดี ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญของผู้กระทำผิดที่ได้รับการบันทึกตั้งแต่เริ่มควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

ผู้กระทำผิดจะต้องไม่ทำลายหรือตัดแปลงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะถือว่ามีความผิดอาญาในโทษฐานทำลายทรัพย์สิน ผู้กระทำผิดจะต้องจ่ายเงินจำนวน 3,050 เหรียญสหรัฐอเมริกา กรณีที่ไม่คืนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หากไม่คืนจะถือว่ามีความผิดฐานขโมยทรัพย์สิน รวมทั้งจะต้องจ่ายเงินในกรณีที่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เกิดความเสียหายในขณะนำมาคืน และหากผู้กระทำผิดซึ่งอยู่ในระหว่างคดีได้สิ้นสุดลงโดยศาลสั่งในกรณียกฟ้องหรืออื่น ๆ จะได้รับค่าทดแทนในการจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าร่วมโปรแกรมคืนทั้งหมด

2.6.4 ผู้ถูกควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กระทำผิดกฎข้อบังคับ⁵⁰

หากมีการกระทำที่เป็นการละเมิดกฎข้อบังคับ เจ้าหน้าที่จากส่วนกลางจะแจ้งเตือน โดยการกระทำต่อไปนี้ถือว่าเป็นละเมิด

- การพยายามทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- การเข้าไปในสถานที่ที่ไม่ได้รับอนุญาต
- มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่แตกต่างไปจากที่แจ้งไว้ในตารางเวลากิจกรรมประจำวัน
- การตรวจสอบลมหายใจพบว่ามีกรดคาร์บอนิก
- การไม่กลับบ้านหรือที่พักตามกำหนด
- การไม่สามารถติดต่อผู้กระทำผิดได้

2.6.5 การสิ้นสุดการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์⁵¹

การสิ้นสุดการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีดังนี้

- การทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- การมีไว้ในครอบครองหรือเสพสุรายาเสพติด
- การปฏิเสธการตรวจค้นต่อบุคคล ที่พักอาศัย หรือยานพาหนะ
- การปฏิเสธการจ่ายเงินให้แก่ผู้ควบคุมโปรแกรมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- การสิ้นสุดการให้ความช่วยเหลือของครอบครัวต่อการแก้ไขฟื้นฟู

⁵⁰ บุรฉัตร ปราโมช ณ อยุธยา. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 44. หน้า 31.

⁵¹ บุรฉัตร ปราโมช ณ อยุธยา. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 44. หน้า 31.

-การสิ้นสุดการทำงาน

-การไม่ได้รับอนุญาตให้กระทำในสิ่งที่ต้องห้าม

-การประกอบอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอีกในขณะที่ถูกควบคุมด้วยอุปกรณ์

อิเล็กทรอนิกส์

2.6.6 ประโยชน์ของการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมผู้กระทำผิด

ผู้กระทำผิดจะถูกตรวจตราความประพฤติตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการรับแจ้งเหตุละเมิดกฎข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้ตลอดเวลา เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ทำให้สามารถป้องกันสังคมจากการกระทำผิดของผู้กระทำผิดในระหว่างการคุมประพฤติการพักการลงโทษ นอกจากนี้เป็นการให้สังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดอันเป็นการคืนคนดีกลับสู่สังคมได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังสามารถแก้ปัญหาหนักโทษสั้น เร็อนจำ ลดภาระค่าใช้จ่ายในการควบคุมดูแลผู้กระทำความผิดอีกด้วย